

Pe marile noastre
ecrane

J
U
L
I
A
R
O
B
E
R
T
S

*Box-office
american
și european*

În pat
cu dușmanul

Nr. 9/1993 (366)

REVISTA A CINEFILOR DE TOATE VÎRSTELE

noul

CINEMA

Anul XXXII

<https://biblioteca-digitala.ro>

ANTI-CRUISE

CRISTINA GEORGETA ANDREI („aproape 19 ani”) din București ne cam trage de urechi pentru a nu fi publicat și comentat „Oscarurile” '93 (eventual sincron cu decernarea lor, căci numerele 6 și 7/93 sunt destul de „oscarizate”) și de a fi publicat, în schimb, (?!) un poster cu Tom Cruise, „piticania și nulitatea asta de așa zis actor.” Și urmează un pamflet anti-Cruise de mai mare dragul: „Cine e Tom Cruise? Un sex-symbol de 1,50 m cu câteva filmulețe de 2 lei, după care, însă, se extiază orice domnișoară. Probabil că aveți deja un sac de scrisori de adăziune la acest actor”. Dar postere cu Tom Cruise (și Van Damme) înălțeași la tot pasul în țară. Revista Noul Ci-

nema ar trebui să aibă altele de dezbătut și nu să ocupe 2 pagini cu nimic. I-am văzut, să știți, toate filmele lui Cruise. Nu vorbesc în necunoștință de cauză. Și TOP-GUN-ul, și COCKTAIL, și NĂSCUT LA 4 IULIE, și etc. Actorul Tom Cruise l-am zărit numai în filmul lui Stone. NĂSCUT LA 4 IULIE. În rest, am văzut un tip pispiriu (sic!) și destul de urât care se crede bărbatul fatal. Mă rog, gusturile nu se discută (Noi suntem convinși că Tom Cruise are și el cohorte de admiratori, altfel nu ar fi ajuns să primească 15 milioane dolari pentru un rol! — n.r.). Al Pacino, actorul ăla mic și al dracu' a luat în sfârșit omulețul ăla cu nume de unchi și dumneavoastră publicați un poster cu sex symbolul masculin care n-are talent nici cât puștanul Culkin (ăia de 12 ani!).

După acest pamflet nimicitor, urmează un elogiu al lui Al Pacino, „care a fost nominalizat de 6 ori pentru Oscar”. Și o mărturisire: „Să nu credeți că eu sunt topită după americanii! Eu sunt topită după filme. O colegă de-a mea (ce a vrut să se facă regizoare, dar...) spunea că americanii n-au filme. Zicea că alea nu-s filme. Că americanii n-au nici regizori, nici actori buni. Eu am altă părere. Am în minte niște nume care nu mă lasă să zic așa ceva: Pacino, De Niro, Forman, Oliver Stone, Jack Nicholson (Doamne! Ce nemaipomeniții!), Bob Fosse, Dustin Hoffman ș.a.”

Sfârșind cu filmul american, C.G.A. ajunge la cel românesc: „Îmi place că vă ocupați de filmul românesc de ultimă oră. Dacă aveți vreun loșor, ocupați-vă și de filmul românesc mai vechi. (Ceea ce și facem, selectiv, numim doar rubrica „Propuneri pentru o videocinematăcă românească”).

În sfârșit, aprigei corespondente nu-i scapă din peniță pamfletăra și alt actor, respectiv actrița: Michele Pfeiffer. „Pentru mine nulă și neavenită (...). O fi ea revelată Americii, da' origicată!” Și, în cele din urmă, o notă bună pentru revistă: „Bună pagina cu Antonioni!”.

Lăsând ia o parte unele tonuri exclusive, n-aș spune că nu sunt de acord cu punctul de vedere al corespondentei.

EVADARE
DIN COTIDIAN
ȘI DIN ARTA

O corespondentă din Ploiești care semnează SCARLETT și se declară „o prietenă a revistei” ne atrage atenția că „rubrica „Am mai văzut pentru dumneavoastră” ar trebui scrisă, dacă nu cu mai puține păreri personale din partea respectivilor redactor, măcar cu mai multă indulgență”. A-i cere unei rubrici de critică cinematografică să aibă „mai puține păreri personale” este, limpede, un non-sens. A-i cere „mai multă indulgență” este un mod cel puțin critic de a recepta actul artistic. Un critic se compune, ca noi toți, din apă, carbon, creier, sânge, sistem nervos, sistem locomotor, etc, plus un sistem de păreri critice, competente. Anunțându-l pe acesta din urmă, criticul rămâne ca noi toți, doar că nu mai e... critic. Dar să vedem cum își susține corespondenta din Ploiești punctul de vedere: „Orice film, chiar cu un scenariu pueril, cu o regizare defectuoasă, cu interpreți fără prea mult talent, implică o oarecare muncă (sic!), care trebuie cât de cât respectată și are, totuși, ceva de transmis spectatorilor; chiar dacă nu s-a găsit calea cea mai potrivită...”

După părerea mea, un film cu un scenariu pueril, cu o regie defectuoasă și cu interpreți netaienți nu are nimic de transmis spectatorilor. Decât, ca să fiu în tonul corespondentei, rezultatul unei munci „oarecare”. Dacă, în scopul de a

ne scrie, „Scarlett” ar cumpăra un creion strămb, care pe deasupra nici nu scrie, l-ar privi cu indulgență, fiindcă implică „o oarecare muncă” sau l-ar înapoa indignată vânzătorii?

Iată și o mostră de argumentație: „De exemplu, stupida intrigă lăsată la voia întâmplării din VĂNĂTORII DE FANTOME a destins, totuși, o multime de oameni, care au evadat puțin timp din cotidian. Oamenii morhoși au răs, și satisfacția pe care am cunoscut-o eu văzându-i veseli, sunt convinsă că ar fi încercat-o inzecl cel care au muncit la film în acest scop”. Putem rădse, ne putem destinde din motive diverse: și la o emisiune politică a televiziunii, ceea ce nu înseamnă că nu putem vedea în același timp un punct de vedere critic asupra obiectului „destinderii” noastre. Munca în artă — ca și în orice alt domeniu, dar mai ales în artă — nu poate fi apreciată decât după măsura calității ei și a valorii produsului. Iar criticii sunt purtătorii de cuvânt ai unei Asociații (simbolice) a Consumatorilor de Artă. Chiar dacă unii dintre noi acceptă produse defectuoase, lipsite de valoare sau dăunătoare (din ignoranță, indulgență sau neapăsare), cineva trebuie să atragă atenția asupra acestora. Munca se cuvine a fi respectată, dar numai când e bună și dă rezultate bune.

IEȘIRE
DIN TĂCERE

De la revoluție încoace n-am avut nimic de comunicat pe teme cinematografice, nu pentru că n-aș fi vizionați nici un film, ci pentru simplul fapt că nu m-a impresionat niciunul într-atât

Tom Cruise sau... culoarea celebrității

DIN SUMAR:

Septembrie 1993

BLOC NOTES: În sfârșit, regizorii noștri filmează!

PE ECRANE: Puraure tânăr;

Gladiatorul; Suspiciune; Prințul întunericului; Indochina; Ochii nopții; Steaua adâncurilor

BOX-OFFICE: Statistici concludente „24 de premiere — din mai până în august — pe ecranele americane; în rând cu lumea

SPIRITUL VREMII: Efectul Spielberg

AZI, EI SUNT VEDETE: Andie Mac

Dowell; Vincent Pérez

SPOT

CINEGLOB: FILM FAX; FAN CLUB; VIDEO CINEMATECA ROMÂNEASCĂ; VIDEO GHID

În acest număr semnează:

Mircea Alexandrescu, Irina Coroiu, Adina Darian, Dana Duma, Lucian Georgescu, Roland Man, Dinu Ioan Nicula, Aura Puran, Valerian Sava, Dumitru Solomon, Doina Stănescu,

Vă răspunde:

Andreea Nițulescu, București; Florinel Cismas, Călărași;

BRANDON LEE. Născut lângă Berkeley, la Oakland (California) în 1966; fiul celebrului star karateka Bruce Lee.

Mama sa, Linda, este americană de origine suedeză. Brandon și-a petrecut primii opt ani din viață la Hong Kong. De la o vârstă foarte fragedă el a fost inițiat în artele marțiale de către tatăl său, dar și în secretele de puțini cunoscute ale artei autoapărării. După moartea lui Bruce Lee (20 iulie 1973 — în condiții misterioase), soția sa, împreună cu cei doi copii — Brandon și Shannon — pleacă la Los Angeles. Acolo Brandon urmează cursurile colegiului Emerson. Este atras de teatru și se hotărăște să se pregătească foarte serios pentru cariera actoricească. Studiază la Actors' Studio cu Eric Morris (New York) și cu Lynette Katselas la Los Angeles. La 20 de ani primește primul său rol într-un film tv produs de rețeaua CBS, intitulat **Kung Fu: The Movie**. Pe marșe ecran își face debutul cu un rol principal în **Legacy of Rage**. Urmează **Showdown in Little Tokyo**, **Rapid Fire...** Între timp se căsătorește și are un copil. Un destin tragic îl urmește și pe fiul lui Bruce Lee. În primăvara aceasta el încetează din viață în urma unui accident survenit pe platoul de filmare la **Corbul**.

Mirabela Căpitănescu, Huși; Vicki Bogdănoiu, Mangalia.

Aurelian Kovaci, Arad;

LINDSAY WAGNER. Născută în 1950. Frumoașă, un aer distins accentuat — ciudat — de cicatricele de la pură (urmă a unui accident din copilărie) Lindsay se lansează din adolescență în lumea nu tocmai liniștită a marilor case de modă, ca manechin. Până la cinema n-a fost decît un pas pe care blonda Lindsay îl face mai întâi în roluri episodice, apoi de plan secund. Devine vedetă peste noapte cu **Super**

Brandon Lee sau... fatalitatea destinului

Incât să relau dialogul", ne scrie LAURA TACHE din Braşov. (Scrisoare întârziată inexplicabil de mult.) „Observ un recul și la vechii mei prieteni cinefili care puteau fi întâlniți la rubrica „Dialog cu cititorii” (cum ar fi „Filip cel bun”, Nicolae Cazacovschi și alții). Principalul motiv trebuie să fie mutarea centrului de greutate spre viața socială cu greutățile ei”. Și totuși două filme (văzute pe video) au smuls-o pe L.T. din tăcerea ei autoimpusă: „CELE TREI ZILE ALE CONDORULUI: este un film realizat după romanul de spionaj „Centrala de alarmă” de James Sardy. Atrage atenția infidelitatea scenariului față de romanul din care se inspiră. Ideea de bază (...) este că în interiorul CIA se află o altă CIA, dar care în film nu se mai ocupă cu traficul de stupefiante, cu filieră în Orientul Mijlociu, ci de afaceri cu petrol în Venezuela (...). Condorul, numele conspirativ al agentului CIA care descoperă conspirația (interpretat de Robert Redford) va rămâne singurul supraviețuitor al agenției camuflate în „Societatea de literatură”. Va recurge la ajutorul unei tinere (Faye Dunaway) pentru a scăpa de urmăritori, dar nu va face altceva decât s-o străgă într-o serie de capcane (...). Pelicula regizată de Sydney Pollack se termină în coadă de pește: nu se știe precis dacă eroul va scăpa de răzburarea intrușilor din agenție, dacă articolul lui demascator va fi publicat și, astfel, adevărul lui va triumfa asupra nedreptății”. Al doilea film: „Despre TAXI DRIVER (regia: Martin Scorsese) s-a spus că e un film de o rară violență. Aș zice că reflectă alienarea, alunecarea omului obișnuit spre violență; trecerea de la crizele de insomnie ale eroului la meseria de șofer de taxi nocturn, de la singura educație primită în infanteria marină la dorința de a îndrepta lumea, și anume radical, prin exterminarea părții putrede. Procesul de alienare lent, insinuant, transformă un om de treabă într-un punk-ist apt să asasineze pe candidatul la președinție pe care cu câteva zile înainte îl considera venerabil și îl străn-

● Greta Scacchi
sau... The Player la feminin

Jaimie în care este „femeia cu puteri bionice”, cum anunțau pliantele publicitare. Succesul o amețește. La sfârșitul anilor '70 trecuse prin două căsătorii și două divorțuri (cu editorul Alain Ryder, apoi cu actorul Michael Brandon — cu acesta căsătoria a durat nouă luni!) între timp se lasă pradă drogurilor și alcoolului, iar Hollywoodul îi oferă din ce în ce mai puține roluri. În schimb se căsătorește în 1981 cu Henry Kingi, un foarte cunoscut actor al acelei perioade datorită unui serial de televiziune. O agenție pentru toate riscurile. Vor avea doi băieți. Dorian și Alex care se nasc însă după divorțul părinților. Cel care o ajută să iasă din impas este producătorul Larry Mortoff cu care se căsătorește în 1990 și... divorțează în 1992. Între timp a reușit să iasă din infernul drogurilor, internându-se la vestita clinică a lui Betty Ford, limanul salvator pentru multe dintre vedetele Hollywoodului (și amintim pe Liz Taylor, Michael Douglas, Liza Minnelli, Bette Midler, Nick Nolte). Revine pe platourile de filmare, unul dintre primele roluri după 1990 fiind cel din serialul tv **Să fiți cel mai bun** după romanul Barbarei Taylor Bradford, vizionat și pe micile noastre ecrane.

Victor Serban, Ploiești:

ALISON DOODY

.Născută în 1965 la Dublin, Irlanda de Nord. Debutează cu un rol secundar în **A View To a Kill**. Urmează **Prayer For The Dying**. Devine vedetă la Hollywood cu rolul din **Indiana Jones și ultima cruciadă** (r. Steven Spielberg) în care-i are ca parteneri pe Harrison Ford și Sean Connery. În perioada 1990—1991 realizează filmul tv **Stelling Hitler**, apoi **Duelul inimilor** (r. John Hough), difuzat și de TVR. Este necăsătorită, nu-i place publicitatea, adora

florile, înghețata de vanilie și romanele Agathe Christie. (vezi adresa actriței în nr. 8/93).

Miranda Ionela Vărian, București:

BENEDICT TAYLOR

.Născut în aprilie 1960 — la Londra. Debutază pe marele ecran în 1969 (la numai 9 ani!) cu **Play For Today**. Urmează seriile **Barriers**, **Beau Geste**, **Pavloane îndepărtate** (1983) difuzat și de TVR — parteneri Amy Irving și Ben Cross. 1986—1987: **South Bank Show**, **A Perfect Spy**, **Vanity Fair** (serial), 1989—1990 — **Bergerac**, **The Dirty Dozen** (serial), **Duelul inimilor**. Este căsătorit; nu are copii; îi plac poezia lui Byron și muzica rock (David Bowie The Bolling Stones).

PE SCURT:

Tudor Alina — str. I.L. Caragiale, nr. 2A, bl. C113, sc. B, et. 1, ap. 212. Constanța, cod 8700 dorește să corespundă cu fani ai actorului Marcus Gilbert (**Hazardul inimii și Fantoma de la Monte Carlo**).

Silvia, București (sper ca în viitoarea scrisoare să-ți scrii complet numele): Keanu Reeves nu are nici o legătură de rudenie cu actorul Steve Reeves (**Romulus și Remus**). Un portret al lui Keanu Reeves a apărut în nr. 8/93.

Nicu Mihăilescu, Focșani: Pe Ted Danson l-ai văzut într-adevăr în **Cheers** (1992). Îl avea partener pe Woody Harrelson revenit în atenția cinefililor cu rolul din **Indecent Proposal** (**Propunere indecentă**) (r. Adrian Lyne, avându-i parteneri pe Robert Redford și Demi Moore).

Doina STĂNESCU

gea mâna cu încredere. (...) Totul în viața lui Travis — eroul principal, interpretat remarcabil de Robert De Niro — decurge la întâmplare. (...) Din cățeașul pașnic, ce nu purta pistol în cele mai periculoase cartiere, se transformă într-un obsedat, înarmat cu un adevărat arsenal. Finalul n-î arată ca pe un om vindecat de obsesii, după ce a salvat-o pe mica prostituată (Jodie Foster), alunecând în noapte spre a relua, ca într-un carusel, același traseu halucinant prin infernul orașului”.

**MEDIOCRITATE
SAU
MEDIOCRIZARE**

După un răstimp de tăcere, cel mai acid dintre corespondenții noștri și un sigur analist, MARIAN RA-DULESCU din Timișoara, ne expediază, pe scurt, trei scrisori. Încercăm să le cuprindem, nu neapărat pe toate în acest număr.

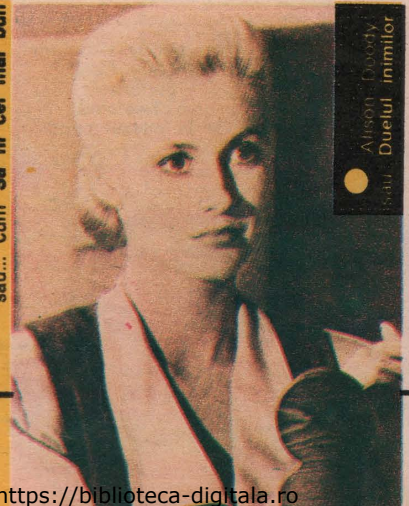
„Ce s-ar întâmpla — scrie M.R. — dacă toți mediocrii care, peste noapte, s-au trezit regizori (...) ar sta deoparte, ar privi rușinați la neputința lor, la măruntă lor interese ce urmăresc exclusiv umplerea buzunarelor proprii, prin orice mijloc? Poate am ajunge, cine știe, în comunism”, glumește M.R. „Oricât ar părea de tentant, viul unei astfel de societăți (...) e mult prea departe pentru a fi atins... Așa se face că regizorii diletanți ies, cu înecetul, din băltoagă, nici nu le pasă de lipsa lor de har, ei doar profită de dulcea dărmărie a sistemului în care acceptă să lucreze și dau pe piață — pe piața de filme post-decembristă — titluri ca MISS LITORAL, VINOVAȚUL, TELEFONUL, LICENȚII ROCK'N ROLL, DIVORȚ DIN DRAGOSTE sau mai recent DOI HAIDUCI ȘI-O CĂRĂMĂRIȚĂ. Mai întâi, o observație. Unii dintre autorii filmelor citate nu sunt nici pe departe diletanți, mediocri, treziii „peste noapte” regizori, ci fac parte dintre aceia care au creat filme de valoare de-a lungul anilor. Că au cedat, că au făcut compromisuri, că au lucrat sub nivelul lor, e cu totul altceva. Astfel de accidente se întâmplă și la case mai mari. La urma urmei, a cădea de pe o treaptă nu înseamnă nicicum a fi incapabil să urci o scară. De altfel, M.R. recunoaște și el, la un moment dat, valoarea unor filme, de referință, ale regizorilor vizai. „În lipsă de altceva, publicul, marele public se îngheștie nu o dată la cacealmă ca cele enumerate mai sus, certificând, prin participarea sa, existența celui care a produs filmul cu pricina, fie că acela se numește Mircea Mureșan, Alexia Vianion, Elisabeta Bostan, Nicolae Corjos, Andrei Blăser sau George Comea (unii dintre ei, cândva, au dat și titluri de referință precum RĂSCOALA, ION, PRIN CENUȘA IMPERIULUI)”. La care aș putea adăuga: NĂPASTA, ÎNGHIȚITORUL DE SĂBII, ILUSTRATE CU FLORI DE CÂMP și alte câteva. „Mai trist e — scrie în continuare M.R. — că se face încă prea puțin pentru publicul tânăr, pentru generațiile care vin și n-au de unde să-și formeze reperele necesare. Revista „Cinema” e încă prea blândă în cronicile sale. Atâta vreme cât unul joc de culise (? — d.s.) numit HOTEL DE LUX i se face presă bună”, iar unor filme de excepție precum RĂMÂNĂREA sau POLUL SUD sau UNDE LA SOARE E

* Numeroși corespondenți au altă părere (vezi Noul Cinema nr. 3/1993).

Rubrica „Dialog cu cititorii” este realizată de Dumitru SOLOMON

● Lindsay Wagner
sau... cum să fiți cel mai bun

● Alison Doody
sau... Duelul inimilor

(Urmare din pag. 3)

FRIG** li se acordă doar câteva rânduri, nu se întrevide nici o speranță pentru formarea gustului publicului tânăr care, derutat, alege ce i se oferă, fără discernământ (difuzarea e, și ea, o problemă crucială).¹ Putem dori ca toată lumea să împărtășească părerea noastră asupra unui film, ca de pildă HOTEL DE LUX, dar nu e drept să-i învinuim neapărat pe cei care nu o împărtășesc. În virtutea acestui principiu, am publicat și opinia lui M.R. despre filmul în cauză.

Câteva impresii aplicate: „THE PLAYER”, filmul lui Robert Altman, pare a spune lumii de azi: Asta aveți? Asta aveți! Filmul e serios până aproape de final. De fapt, happy-end-ul e o satiră cu adresa precisă și dublă, în același timp: producătorii și consumatorii de film din America anului 1992. Show-business-ul american funcționează din plin — nu de ieri, de azi. Robert Altman demonstrează cu umor mecanismul acestui fenomen de cerere și ofertă. Ca mai toate filmele sale, și THE PLAYER este un film care se respectă, care pune probleme și care se ambiționează să nu satisfacă dorințele marelui public, dornic de super-spectacole cu happy-end. Mai curând pare făcut să intrige, dacă mai poate, în zilele noastre, vreun film să fie incomod pentru un producător de film, multimilionar. Oricum, prezența lui Robert Altman, între atâta Terminatori și Predatori, este una proaspătă, reconfortantă, vie, umană².

Următoarele scrisori în numărul viitor; nu de alta, dar ca să putem face loc și celorlalți corespondenți.

** Aceste filme au avut atât cronici consistente pe care le meritau, cât și câteva articole despre realizarea lor (vezi Noul Cinema nr. 1/91, p. 8 și nr. 6/91, p. 4-5 - Rămânerea; nr. 5/91, p. 2 și nr. 6/92, p. 10 - Polul Sud; nr. 1/92, p. 4-5 - Unde la soare e frig - nr.

PORTRETE SUMARE

ANAMARIA MARGARETA IONESCU din București ține să aducă în fața noastră imaginea a doi actori. Două filme difuzate la T.V. îi impun lui A.M.I. prezența lui Bette Davis: „HOTELUL”, în care Bette joacă rolul, secundar dealfel, al unei femei inteligente și bogate, aș spune apogeul existenței sale, când experiența și vârsta o fac să pară aspră, deși ea este deosebit de îngăduitoare. Naturaleja și farmecul pe care B.D. le oferă personajului său te fac să uiți că subiectul e oarecum banal. Cât despre cel de-al doilea, se poate spune că dacă acest film este cuceritor, este datorită lui Bette Davis, care pur și simplu l-a purtat pe umeri. (E vorba de ANIVERSARA, desi corespondenta omite să-i dea titlul — d.s.). Acea diabolică mamă și soacră este creată cu deosebită naturalețe. Pentru moment ai impresia că gesturile, mimica, vocea, chipul acela n-au aparținut nicidecum altcuiva în afara acelei nesuferite și temute femei. Comedia e deosebit de spumoasă, foarte potrivită pentru o seară de duminică, iar rolul lui Bette Davis e o reușită totală.³

Al doilea actor evocat de A.M.I. este Dragoș Păslaru. „Acest om cu o față deservită de linii aspre în care ochii mari, albaștri pun uman (sic! — d.s.) blândețe, mister, a dovedit că poate fi atât un adolescent ce trăiește într-un amestec dăunător de amintiri frumoase și urâte — deși fără un scenariu consistent (VACANȚA DE CRĂCIUN), un profesor în mîntea căruia se dă o luptă între frica de necunoscut și curiozitate (DOMNIȘOARA CHRISTINA — o remarcabilă reușită TVR) sau periculosul Horia Sima (DRUMET ÎN CALEA LUPI-LOR) și toate la fel de bine⁴.

BLOC

● Dan Pița o întâmpină pe Macha Méril la aeroportul Otopeni

MACHA MÉRIL — cunoscuta actriță și producătoare franceză, interesată în continuare de colaborarea cu cineștii români (v. nr. 5/90, p.7) — a revenit în România pentru a discuta proiectul ecranizării romanului autobiografic scris de mama ei: „Blonde erau holdele Ucrainei”, best seller apărut la Editura Robert Laffont. Paris 1989.

Fotografiile reportajului: Victor STROE

● Dorina Lazăr

● Dragoș Păslaru — „blândețe și mister”

● Vedeta pop Kylie Minogue și Charlie Schlatter în **Delincvenții**

● Wendy Kilbourne și Gary Cole, parteneri în **Telefonul de la miezul nopții**

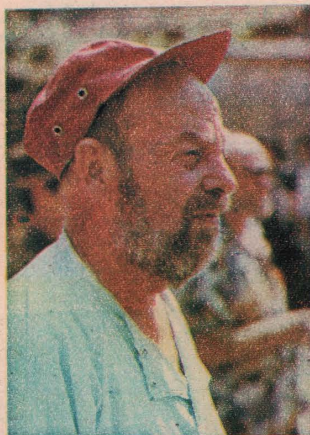
În sfârșit, regizorii noștri filmează!

ANDREI BLAIER

MIRCEA DANELIUC

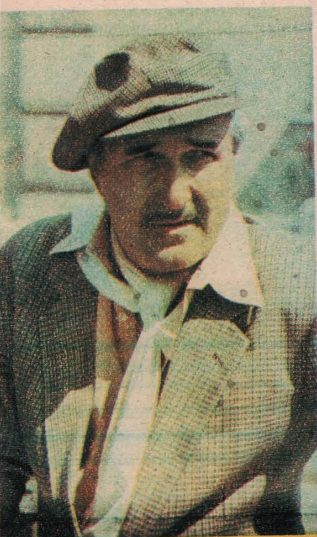
Crucea de piatră

Andrei Blaier: „E vorba de anul 1949, când autoritățile comuniste au hotărât desființarea caselor de toleranță în cinstea zilei de naștere a pucicului Iosif Vissarionovici Stalin. Filmul se dorește o satiră erotico-politică.”

Șoapte de amor

Mircea Daneliuc:
„Un film de actualitate în continuarea Patului conjugal, dar mai sentimental.”

Gheorghe Dinică

O figurantă lângă emblema rău famată

Cecilia Bărbora și Horațiu Mălăele, interpreți ai Șoaptelor de amor

Manuela Hărăbor

François Pamfil

Ana Ciontea

Șoapte de amor. Scenariul și regia: Mircea Daneliuc. **Imaginea:** Florin Mihăilescu. **Scenografia:** Mircea Răbireschi. **Costumele:** Gabriela Nicolaeescu. **Sunetul:** Horia Murgu. **Montajul:** Melania Oproiu. **Cu:** Cecilia Bărbora, Horațiu Mălăele, Ana Ciontea, Gheorghe Dinică, Coca Bloos, Ruxandra Sireteanu, Ion Besoiu, Bujor Macrin, Valentin Teodosiu, Alexandru Bindea.

Crucea de piatră. Regia: Andrei Blaier. **Scenariul:** Titus Popovici. **Imaginea:** Doru Mitrăn și Gabriel Kosuth. **Scenografia:** Stefan Antonescu. **Costumele:** Ileana Oroveanu. **Muzica:** Dan Ștefăniță. **Montajul:** Victorița Nae. **Regizor secund:** Emil Zlotea. **Cu:** Gheorghe Dinică, Dorina Lazăr, Florina Cercel, Coca Bloos, Carmen Tănase, Ruxandra Sireteanu, Victoria Cocias, Maria Teslaru, Ilarion Ciobanu, Ștefan Sileanu, Manuela Hărăbor, Luminița Erga, Alina Cartianu, Corina Dănilă, Mara Grigore, Diana Dumbravă, debutanții François Pamfil, Florin Bala, Silviu Biriș și Fănuș Neagu.

Mel Gibson și Isabel Glasser

PURUREA TÂNĂR

Eroic și romantic

In cadrul dramaturgiilor tipizate, scenariștii americani sunt imparabili. Nu e de mirare că un regizor ca Robert Altman ale cărui filme sunt excepția care confirmă regula, nu a fost adulat în cetatea filmului, iar pentru ultimul său film, *The Player* (*Joc de culise*) a fost ignorat, cu ostilitate de la premiile Oscar. Cui îi place să se vadă „natur” în oglinda adevărului? Dar dacă ar trebui să alegem o secvență motto care să desconspire esența mecanismului scenicaristic hollywoodiene, aceasta nu ar putea fi alta decât începutul filmului numit mai sus. Vă mai amintiți cum

producătorii și scenariștii mergând în incinta unui studio, de la un pavilion la altul sau, poposind într-un birou, compuneau story-ul unor posibile viitoare producții preluând începutul de la un film, sfârșitul de la altul, o urmărire de la un al treilea etc., etc. până când ajungeau și la propuneri de actori „la...”, căci tot ei asigură armătura construcției.

În *Pururea tânăr* (în regia lui Steve Miner, provenit pe canale independente din realizator de televiziune), recunoaștem deasemenea colajul de fragmente sugerate de filme din diferite epoci. Debutul este modelat după imaginea producțiilor chiar din ajunul războiului (1939—40) când „our guys”, de astă dată piloți, se pregăteau de război fără să știe că vor intra în luptă (e un iz de *Mrs. Miniver* în acest flash-back stilistic corespunzător momentului eroico-romantic). Apoi, după modelul yankeului lui Twain în vizită la curtea regelui Arthur, eroul face un spectaculos salt în timp, autorii folosindu-se de toate gadget-urile ce decurg din neștiința unui ins ce se vede dintr-odată proiectat în cea mai tehnicită societate. Saltul se produce însă după un scurt episod la *Robocop* care pare să sugereze că blândul pilot decongelat se pregătește

să devină un robot distrugător. Alarmă falsă însă. În sfârșit, secretul celor doi puști care-l ascund pe cel invitat din moartea frigorifică, face un envid rapel la copiii care-l ascundeau pe E.T. de privirile mamei. Și de la acest film au trecut deja 12 ani! Acum „strănuil” nu mai este un extraterestru, ci un extra temporal. Analogiile se succed. Multiplu.

Dar dacă Sergio Leone în *A fost odată America*, ne arată chipul gangsteresc al Noului Continent, acum Steve Miner, sub emblema Studioului Warner Bros, se face avocatul restaurației valorilor morale ale familiei, peșteră încă și în plină alienare a insului și a efectelor în împărțita tehnicii. Mai ales dacă eroul e pilot și are ochii (și cămașa) de un albastru intens ca Mel Gibson.

Adina DARIAN

Producție: SUA, 1992, Warner Bros; Regia: Steve Miner; Scenariul: Jeffrey Abrams; Imaginea: Russel Boyd; Cu: Mel Gibson, Jamie Lee Curtis, Elijah Wood, Isabel Glasser.

James Marshall și Cara Buono

GLADIATORUL

Box, muzică și principii

Un adolescent „defavorizat” prin originea etnică (e irlandez într-un cartier în care majoritari sunt negrii) și socială (mic-burghez abandonat junglei boxului ilegal din periferia Chicago-ului), dar și prin cultură, inteligență și mai ales caracter (calitate care-i conferă statutul metaforic de gladiator în arena vieții) luptă și învinge. Își impune voința și reimpune valori morale indispensabile: respectul, cinstea, prietenia.

Un subiect de melodramă din gama *Rocky* și o sumă de clișee tipice pentru mitul (arhi)cunoscut al „self-made-man-ului” sunt repetate de regizorul Rowdy Herrington care — după doar două filme (*Jack's Back* — 1988, cu James Spader, și *Road House* — 1989, cu Patrick Swayze), având însă la

activ 14 ani în cinema (a lucrat și ca electrician, și ca scenarist!) — face figură de cineast experimental. Conflictul tradițional e actualizat prin replica spirituală, dinamismul imagini și susținut de alerteștea montajului, iar ilustrația muzicală are un rol preponderent, complice, formații rock și rap contribuind efectiv la ritmarea acțiunii (culminația e atinsă în secvența orchestrată după melodia „I Will Survive” interpretată de Cheap Trick). Nu în ultimul rând, trebuie menționată distribuția. Lui James Marshall i s-a dat ocazia să-și dezvolte tipajul din *Twin Peaks*, jucând același adolescent tăcut și inflexibil. Reputatul Robert Loggia poartă o mască asemănătoare cu cea a mafiotului din *Lubește și mușcă*, iar Brian Dennehy revine în forță amintind de performanța sa (de factură mult mai subtilă) în filmul lui Peter Greenaway *The Bell of the Architect*.

Irina COROIU

Producție: SUA 1992 Price Entertainment/Steve Roth. Regia: Rowdy Herrington. Scenariul: Lyle Kessler și Robert Mark Kamen. Imaginea: Tak Fujimoto. Muzica: Brad Fiedel. Cu: James Marshall, Cuba Gooding jr., Cara Buono, Jon Seda, Robert Loggia, Ossie Davis, Brian Dennehy.

SUSPICIUNE

Un polițier retro

Acest polițier având ca fundal Londra anilor '50 merge cu reconstituirea epocii atât de departe încât spectatorul poate crede că are de-a face cu o peliculă a deceniului al cincilea. Nu este vorba numai de amănutele vestimentare, de automobilele cu linii greoaie sau de amănutele bistrouriilor unde se mănâncă *fish and chips*. *Suspiciune* încearcă să imite și stilistic filmele de suspense ale acelor ani, mișcând pe efectele muzicii prevestitoare, ale filmării personajelor din amorsă, ale supradimensionatelor planuri-detaliu.

Laura San Giacomo

Am crezut că pelicula se face și purtătoare unei morale tipice cinematografului din perioada '50, povestea semănând izbitor cu acele romane polițiste de James Hadley Chase în care cuplurile adulterine sunt pedepsite în final. De aici istoria ingenioasei lovitură dată de un detectiv particular, fost lucrător în poliție, începe să se deosebească de polițier-urile făcute atunci. Răsturnarea de situație (și a configurației buni-răi) de la urmă face din *Suspiciune* „o povestire cu final neașteptat”, lăsând însă o impresie apăsătoare de artificial. Respectul pentru logica faptelor din peliculele polițiste ale anilor '50 ne face să rămânem cu nostalgia acestora.

Dana DUMA

Co-producție: SUA-Marea Britanie, 1992, Columbia Pictures, Rank Films and LWT; Regia și scenariul: Simon Moore; Imaginea: Vernon Layton; Cu: Liam Neeson, Laura San Giacomo, Kenneth Cranham, Alphonso Emmanuel, Maggie O'Neil.

PRECORANBE

Donald Pleasance

PRINȚUL ÎNTUNERICULUI

Horror și știință

Titlul filmului e o formă poetică de-a spune Satana, care — deși nu se vede — este și personaj central și pretext al acțiunii în această producție americană. Poate că unii se întreabă „de ce se fac asemenea filme?” Simplu: pentru că fiecare cineast ce mai crede în Dumnezeu încearcă, după imaginație și după puteri, să atragă atenția asupra ofensivei forțelor Răului, fenomen generalizat ce nu poate duce decât la Haos.

Înzestrat cu multă imaginație, John Carpenter și-a ales formula „horror” (cea în care este recunoscut maestrul), iar ca materie primă — demonologia. I-a adăugat elemente de fizică nucleară, de cosmologie și de science-fiction. Numai că, acordând prioritate efectelor speciale, reușind pe acest plan câteva performanțe spectaculoase (misterios

amenințătorul cilindru cu lichid verde, invadarea ferestrelor cu viermi scârboși, foșgăiala imundă a gândacilor devoratori de cadavre, putrezirea accelerată a unui trup frumos de femeie), regizorul s-a sinchisit mai puțin de alte aspecte importante precum dramaturgia, dirijarea actorilor și montajul, în care s-au produs neglijențe vizibile.

Frumos însă în acest film cu imagini dezgustătoare și înfricoșătoare, adevărat „horror”, frumos — deci, și insist pe acest cuvânt, oricât ar părea de paradoxal, este modul în care traduce el poezia idee (încă nedovedită științific) a existenței unei Anti-lumi, reversul celei cunoscute. Aici — germeni ce infectează, dincolo — Anticrist așteptând momentul în care se vor ridica barierele lăstate în fața lui de dogma creștină. Momentul va veni, susține filmul, atunci când din putreziciunea răspândită aici (diemă de pana lui H.P. Lovecraft), cineva, „alesul”, îi va întinde Răului mâna. Precum la Cocteau, poarta este o oglindă...

Cu toate hibeale sale, un film care te trimite cu gândul la Lovecraft și la Cocteau este mai mult decât ceea ce pare la prima vedere.

Aura PURAN

Producție: S.U.A., 1987, Carolco; Regia: John Carpenter; Scenariul: Martin Quatermass; Cu: Donald Pleasance, James Parker, Victor Wong, Lisa Blount, Dennis Dun, Susan Blanchard, Anne Howard.

INDOCHINA

Premiul Oscar '93

Aureolat cu asemenea onoruri și distincții — „Globul de aur” în ianuarie anul acesta și un „Oscar” două luni mai târziu — filmul lui Régis Wargnier este supus unei judecăți secunde care ar putea fi mai exigentă decât cea pre-festivă. Spectatorul s-ar putea întreba: ia să văd pentru ce s-au acordat atât de răvnite distincții internaționale acestui film? Iar după vizionare, ca prim răspuns, ar constata, desigur, că pentru Catherine Deneuve și-apoi pentru frumusețea locurilor unde se desfășoară povestirea cinematografică. Indiferent de natura întrebărilor pe care le-ar fi stârnit spectatorului, filmul lui Wargnier — și acesta este un aspect care trebuie menționat de la bun început și fără rețențe — s-a înscris printre cele mai de succes — în special în ce privește încasăările în Franța — ale anului.

Deci, după ce trecem de momentul „A tout seigneur, toute honneur”, să ne mai oprim doar o clipă la ipoteticele întrebări ce l-ar putea stârni pe spectator. S-a speculat destul de abundent în presă, mai ales în cea de specialitate, pe ideea: „rol de incununare a carierei artistice pentru Catherine Deneuve”. Nu contest că este un rol care trage întru totul film după el, dar mă simt îndemnat să amintesc că acțiția și-a dat măsura, cu ani în urmă, mai ales sub bagheta lui Bunuel în *Belle du Jour* și *Tristana* iar un număr de ani după aceea, sub conducerea lui Truffaut, în *Ultimul metrou* (ca să pomenesc doar trei din cele mai semnificative evoluții care au condus la impunerea dimensiunii ei interpretative). Cât privește atracția pe care o exercită frumusețea unor locuri filmate aproape în sine și pentru sine care ar putea (și a și făcut-o de altfel), stimula interesul turistic, aș fi tentat să comit îndelicatețea de a compara *Indochina* cu *Amanul* lui Annaud unde frumusețea cadrului se integrează și se dizolvă în vibrația întâmplării, iar exotismul locurilor nu rămâne decorativ, ci se convertește în ambianță dramatică.

Nu cred totuși să reușesc invocând

Catherine Deneuve și
Linh Dan Pham

filmul lui Annaud (proiectat de luni de zile pe ecranele noastre) așa cum trebuie amintit și filmul lui Pierre Schoendoerffer *Dien Bien Phu* căci — cu bună știință ori poate numai datorită unui climat de nostalgie și a unei dorințe de „make-believe” cum au numit englezii această dorință de a acredita o nouă imagine a unui trecut destul de apropiat încă — aceste filme se constituie într-o trilogie. Nostalgia scutește de precizie faptică, deci cale deschisă laxismului istoric și iluziei despre un trecut neproblematic. Dorința de articulare a unei noi imagini despre sine favorizează, pe de altă parte, o fervoare aproape romantică astfel încât filmele acestea (nu mă refer aici și la cel al lui Schoendoerffer pentru că nu l-am văzut) trebuie luate ca gesturi artistice, ca povestiri frumoase și duioase care atrag publicul și, în definitiv, bine fac pentru că spectatorul merge la cinema pentru satisfacția estetică și nu prea (mai) e dispus să fie dăscălit pe teme politico-istorice. Cât privește însă modelul cultural, și aici, că vrem ori nu vrem, pătrundem pe terenul unei politici — gândul te duce imediat la un comenta-

Cineastul Régis Wargnier a mai regizat *Femelele vieții mele* (1986), câștigător al unui premiu César pentru „debut și Eu sunt stăpânul castelului” (1988).

Filmul *Indochina* a fost premiat în 1993 cu:

● Globul de aur pentru cel mai bun film străin

● Oscar pentru cel mai bun film străin

● Premiul César pentru cea mai bună interpretare feminină (Catherine Deneuve), cea mai bună imagine (François Catonné), cel mai bun decor (Jacques Bunfoir) și cel mai bun rol secundar feminin (Dominique Blanc)

riu al lui Godard, făcut la Londra cam la vremea în care avea loc premiera *Indochinei*: „Când nu ai o identitate, îți cauți o imagine”. Am mai avut ocazie să menționez acest comentariu și revin la el cu necesitate.

Indochina lui Wargnier va rămâne, vreau să cred, ca un film pus în slujba căutării unei imagini noi a unui trecut apropiat; a unui film pus în slujba unei actrițe — adevărată instituție națională — pe care mulți o situează astăzi alături de Greta Garbo; a unui film pus în slujba sau mai bine zis servit de niște premii internaționale mult răvnite în fața cărora (oricât ar rămâne spectatorul de infometat în întrebările lui) argumentele unei analize estetice pălesc: „Oscar” și „Globul de aur”.

Mircea ALEXANDRESCU

Producție: Franța, 1992, Roissy; Regia: Régis Wargnier; Scenariul: Frik Orsenna, Louis Gardel, Catherine Cohen, Régis Wargnier; Imaginea: François Catonné; Cu: Catherine Deneuve, Linh Dan Pham, Vincent Perez, Jean Yanne, Dominique Blanc, Henri Marteau.

OCHII NOPTII 2

Un bodyguard sexy

Cunoscutul proverb „Paza bună trece primejdia rea” ilustrează, încă o dată, una din acele producții având în centru un ins ce deține, alături de eticheta „guard”, o onorabilă rezervă de bonomie și forță. Deturând abilitatea personalului (Cassey Denault) pe care l-a interpretat în *Dallas*, spre cauze mai nobile, dar la fel de bănoase, actorul Andrew Stevens a creat un „inger păzitor” deducit de miracolele tehnice ale audiovizualului. Resursele în acest domeniu de sfârșit de veac fiind ineputabile, „security guard”-ul a avansat în al doilea episod din *Ochii nopții*, păstrându-și aceleași mijloace de muncă: nemăratele camere video și monitoare prin care veghează viața interioară din locuințele unor bărbați ocupați și pe cea intimă a soțiilor lor. Lumea rock-ului din prima serie este înlocuită aici de cea a politiciii, care explică dezinteresul unora din practicanții săi față de partenerele de viață, ceea ce le împinge pe acestea în brațele primitoare și musculose ale omului de pază. Atracția dintre bodyguard și blonda soție a unui diplomat sud-american este reciprocă, fapt ce-i face să răzbată cu succes prin hățșul urzelilor născocite de machievisticul soț dormic doar de banii consoartei.

Voyeurismul celui care pune camere de filmat și în dormitor, va fi satisfăcut finalmente și de vizionarea propriilor

De la Dallas la Ochii nopții: Andrew Stevens

sale prestații amoroase cu nevasta partenerului. Conținutul casetelor video înregistrate de sistemul de pază ar putea constitui, materia unui al treilea episod din *Ochii nopții*, scutindu-l pe scenariștii de caznele elaborării unui nou story și menținându-l pe Andrew Stevens în postura de „supervising producer” a unor asemenea mostre de cinema sexy.

Dinu-Ioan NICULA

Producție: SUA, 1990, Trimark Pictures; Regia: Jag Mundhra; Scenariul: Tom Citrano, Andrew Stevens; Imaginea: James Mathers; Cu: Tanya Roberts, Andrew Stevens.

STEAUA ADÂNCURILOR

Platitudini abisale

Printre pești și alte viețuitoare marine care se perindă pe ecran în timpul genericului se mai află în adâncurile oceanului și o bază militară. Bază care va trebui evacuată din motive strategice. Așa că, din grabă, combinată cu nepăsarea unui personaj, se produce o catastrofă. Ecologică și nu numai.

Accidente tehnice, o explozie nucleară, un monstru marin, sentimente frumoase și defecte de comportament sunt amestecate haotic, într-un scenariu care pare alcătuit prin alăturarea cât mai multor locuri comune cu puțință. Lipsește până și faimosul mesteșug al scenariștilor americani de a scrie replici exacte, dialogul abundând în replici de tipul: „Bună idee!” sau în precizări tehnico-stiințifice cel puțin dubioase.

După ce monstrul — invizibil în cea mai mare parte a filmului — devine centrul atenției și-i înghite pe rând pe membrii echipajului, rămân în viață doar componenții unui cuplu ce ar vrea să fie un fel de Adam și Eva moderni și-și vor întări uniunea prin anturarea unei viitoare nașteri. Ei se vor salva din adâncuri într-o pseudo-Arcă a lui Noe, în care — în lipsa altor viețuitoare pe care să le ia cu ei — va călători spre suprafață nimeni altul decât monstrul terorizant, care nu mai are nevoie de depresurizare, precum bietele ființe umane. Nici o grijă însă, el va fi distrus

în finalul apoteotic. Inteligența și forța umană au învins încă o dată!

Hotărât lucru, steaua acestui film este atât de adânc îngropată încât nici o rază nu mai reușește să răzbată pe ecran.

Rolland MAN

Producție: Carolco, SUA, 1988; Regia: Sean S. Cunningham; Scenariul: Lewis Abernathy și Geof Miller; Imaginea: Mac Ahlberg; Cu: Taurean Blacque, Nancy Everhard, Greg Evigan, Miguel Ferrer.

Nancy Everhard

Statistici

mai concludente pentru buzunarul producătorului
decât pentru gustul spectatorilor

Anii '80

1) **E.T. the Extra-Terrestrial** (S. Spielberg 1982 — record absolut — 228 mil. dolari); 2) **Return of the Jedi** (R. Marquand, prod. G. Lucas 1983); 3) **Batman** (T. Burton 1989); 4) **The Empire Strikes Back** (I. Kershner 1980, prod. G. Lucas); 5) **Ghostbusters** (I. Reitman 1984); 6) **Raiders of the Lost Ark** (S. Spielberg 1981, prod. G. Lucas); 7) **Indiana Jones and the Last Crusade** (S. Spielberg 1989, prod. G. Lucas); 8) **Indiana Jones and the Temple of Doom** (S. Spielberg 1984, prod. G. Lucas); 9) **Beverly Hills Cop** (M. Brest 1984); 10) **Back to the Future** (R. Zemeckis 1985, prod. S. Spielberg); 11) **Tootsie** (S. Pollack, 1982); 12) **Rain Man** (B. Levinson 1988); 13) **Three Men and a Cradle** (L. Nimoy 1987); 14) **Who Framed Roger Rabbit** (R. Zemeckis 1988, prod. S. Spielberg); 15) **Beverly Hills Cop II** (T. Scott 1987); 16) **Gremlins** (J. Dante 1984, prod. S. Spielberg); 17) **Lethal Weapon 2** (R. Donner 1989); 18) **Top Gun** (T. Scott 1986); 19) **Rambo: First Blood Part II** (G.P. Cosmatos 1985); 20) **Rocky IV** (S. Stallone 1985); 21) **Back to the Future, part II** (R. Zemeckis 1989, prod. Spielberg); 22) **Honey, I Shrank the Kids** (J. Johnston 1989); 23) **Crocodile Dundee** (P. Faïman 1986); 24) **Fatal Attraction** (A. Lyne 1987); 25) **Platoon** (O. Stone 1986); 26) **Look Who's Talking** (A. Heckerling 1989); 27) **Rocky III** (S. Stallone 1982); 28) **Superman II** (R. Lester 1981); 29) **Coming to America** (J. Landis 1988); 30) **On Golden Pond** (M. Rydell 1981); 31) **Sex, Lies and Videotapes** (S. Soderbergh 1989).

Anii '90

1) **Home Alone** (C. Columbus 1990); 2) **Terminator 2** (J. Cameron 1991); 3) **Home Alone 2: Lost in New York** (C. Columbus 1992); 4) **Batman Returns** (T. Burton 1992); 5) **Ghost** (J. Zucker 1990); 6) **Robin Hood: Prince of Thieves** (Kevin Reynolds 1991); 7) **Aladdin** (Anim. J. Musker 1992); 8) **Pretty Woman** (G. Marshall 1990); 9) **Dances with Wolves** (K. Costner 1990); 10) **Lethal Weapon 3** (R. Donner 1992); 11) **Beauty and the Beast** (Anim. G. Trousdale 1991); 12) **Teenage Mutant Ninja Turtles** (S. Barron 1990); 13) **Die Hard 2** (R. Harlin 1990); 14) **Hook** (S. Spielberg 1991); 15) **Total Recall** (P. Verhoeven 1990); 16) **Sister Act** (E. Ardolino 1992); 17) **A Few Good Men** (R. Reiner 1992); 18) **City Slickers** (R. Underwood 1991); 19) **Dick Tracy** (W. Beatty 1990); 20) **The Silence of the Lambs** (J. Demme 1991); 21) **The Hunt for Red October** (J. McTiernan 1990); 22) **The Bodyguard** (M. Jackson 1992); 23) **The Addams Family** (B. Sonnenfeld 1991); 24) **Wayne's World** (P. Spheeris 1992); 25) **A League of Their Own** (P. Marshall 1992); 26) **Basic Instinct** (P. Verhoeven 1992); 27) **Back to the Future, part III** (R. Zemeckis 1990); 28) **Kindergarten Cop** (I. Reitman 1990); 29) **Bram Stoker's Dracula** (F.F. Coppola 1992); 30) **Sleeping with the Enemy** (J. Ruben 1991); 31) **Howard's End** (J. Ivory 1992).

Listele de titluri alăturate sunt selectate dintr-o statistică a preferințelor publicului american, pe decenii, publicată în revista **Variety**. Clasamentul nu a fost însoțit de nici un comentariu, fiind stabilit în funcție de totalul încasărilor. În dolari, bineînțeles! Corpusul de filme este 100% american. Este, adevărat, că în cinematografele americane pot fi văzute câteodată panouri publicitare care anunță „European movies”, însă ele nu sunt altceva decât încă o excentricitate în lumea tuturor posibilităților, filmul nefiind un produs de import în Statele Unite decât cu titlul de excepție. Dacă filmul autohton este conservator în concepție, publicul este în gusturi. Adesea repertoriul cinematografic apare ca același meniu pregătit de un singur bucătar, Hollywoodul fiind în cinema cam ceea ce este MacDonald's în alimentație.

Romancierul Gore Vidal afirma că adevărată capitală a Americii nu este Washingtonul, ci Hollywoodul. Putem adăuga că, așa cum în vechime toate drumurile duceau la Roma, azi, cinematograful vorbind, toate drumurile încep la Hollywood. Americanii au câștigat parca pentru eternitate un pariu pe care francezul Léon Moussinac îl făcuse prin anii '30: filmul — cel puțin în varianta sa de peste ocean, cea mai viabilă însă din punct de vedere economic — a supraviețuit ca o artă populară. De la profiturile nu foarte mari ale bătrânelor *nickel/odeons*, săliile de cinema au ajuns una dintre afacerile cele mai prospere ale noului continent: rețeta de 528 de milioane de dolari făcută de leaderul anilor '80, E.T. este o măturie în acest sens.

Deși în urmă cu o secolă frații Lumière erau cei care realizau primele *prises des vues*, treptat s-a încetățenit ideea că arta a sapaeta este un soi de produs american. La fel cum pentru unii turști străini Gerovitalul și iia noastră națională reprezintă simbolul artei civilizației românești, tot astfel *pop corn movies* cu Arnold, Sylvester, Kevin and Co., reprezintă în opinia generală [despre ea este vorba când judeci statistic(i)] o culme a spiritului cinematografic *made in USA*.

Desantul batalioanelor de celuloid imbarcate în California a câștigat bătălia pe vechiul continent, unde s-a instaurat o *pax americana* cinematografică. Această victorie — manifestă și în alte planuri ale culturii — este denumită de unii sociologi „dominația blândă”. Blandă sau nu, ea este însă categorică. În 1987, exporturile americane de producție

cinematografică și de televiziune reprezentau 79% din totalul mondial, iar în 1991, producțiile de TV europene reprezentau doar 20.000 de ore din totalul de 125.000 de ore de transmisie ale stațiilor TV. europene mai mult cu numele.

Să notăm cu bucurie că multe dintre titlurile alăturate le-am văzut deja și pe afișele din țara sau le vom vedea în curând. Discutăm în sfârșit în cunoștință de cauză. Deși nu dispunem de statistici atât de ample ca cele din **Variety**, putem să ne permitem și o speculație, apreciind că în gusturi cinematografice spectatorii noștri sunt, în marea lor majoritate, „americani”.

Datele clasamentului sunt relative în funcție de anul de producție. Astfel, campionul — până acum — al ultimului deceniu, **Home Alone I**, produs în 1990, este talonat îndeaproape de episodul II, deși acesta este produs cu doi ani mai

cial după lansarea ediției video (și ea aducătoare de beneficii considerabile studiourilor, dar pe altă cale). Astfel este greu de prevăzut dacă avantajul de doi ani în minus pe ecrane (deci un posibil viitor mai lung pentru încasări) va fi exploatat de **Bram Stoker's Dracula (1992)** pentru a remonta handicapul de aproape 80 de milioane de dolari care-l desparte de ocupantul locului 2, mai vechiul **Terminator 2**.

Astfel stau lucrurile în cazul unor „certitudini”. Aflat deja la mijlocul clasamentului, la puțin timp de la premieră și de la încununarea cu un Oscar (pentru interpretarea masculină — Al Pacino), **Parfum de femele**, devansează succese de public mai vechi, precum **Predator 2**, **Regele Ralph**, **Air America**, **Double Impact**, **Exorcistul III**.

Anii '90

Caracteristica ultimului deceniu al secolului nostru pare a fi întoarcerea la o epică a copierii. Nu întâmplător eroul lui **Home Alone**

**„Cultura americană de masă
este acționată de un singur țel: divertismentul!”**

Jeremy Tunstall, cercetător britanic

târziu și n-a beneficiat de același interval pentru încasări. Probabil că mai „vechile” (1990) **Ghost**, **Pretty Woman** și **Die Hard 2** vor ceda în scurt timp locurile lor din plutonul frunța challengerilor care le urmăresc îndeaproape, distanța fiind mică („doar” câteva milioane de dolari). Astfel, aspiră la un loc frunța și **Lethal Weapon 3**, alături de **Bodyguard**. Deși **Pretty Woman** deține un record imposibil de egalat. Producția a costat 13 milioane de dolari și încasările s-au ridicat la 451 milioane de dolari.

Este de remarcat însă un fenomen general valabil: afluxul de spectatori este maxim în perioada imediat următoare premierii. Acest lucru se datorează în primul rând „bombardamentului” difuzării (lansarea se face simultan în sute de cinematografe, multe dintre filme amortizându-și cheltuielile de producție în primul week-end de după premieră) cât și scăderii ulterioare a numărului de spectatori, în spe-

de este un băiețel, un soi de Mickey Rooney, după cincizeci de ani, recompensat însă cu un onorariu de multe milioane de dolari. Puștii americani, cei care în timpul liber au și câte un *job* care-i învață valoarea banului muncit, se distrează la filmele cu Macaulay Culkin, dar nu doar amuzamentul este motivul pentru care ei l-au făcut vedeta lor; privind peripețiile nostime ale puștii rămas singur acasă: micii spectatori visează și ei la posibilitatea de a avea lefuri similare cu cele ale mai norocoșului lor idol. Salarii care le-ar putea permite să-și cumpere câteva tone de înghețată pe an.

Tușele comice fac din **Ghost** un pseudohorror juvenil. În vreme ce, cu două decenii în urmă, în plutonul frunța figurau două horror-uri „de-adevăratelea” (**Falcă** de Spielberg și **Exorcistul** de Friedkin), **Fantoma** lui Zucker trage la basm: binele învinge, morții pot învia pentru a-i trage de mustați pe cei răi, etc.

● **Campion absolut**
in anii '80: **E.T.**

● **Pretty Woman**
cu **Richard Gere**
și **Julia Roberts**

● **Hook**
cu **Dustin Hoffman**
și **Robin Williams**

● **Pe locul patru,**
in același clasament:
Imperiul contraatacă

● **Încă neintrecut**
in anii '90: **Singur acasă**
cu **Macaulay Culkin**

● **48 de ore**
cu **Nick Nolte**
și **Eddie Murphy**

„Cultura americană de masă constituie astăzi fenomenul cel mai apropiat de o lingua franca a întregii lumi. Icoanele celei mai recente ideologii universale — sau, mai bine zis, semicultură mondială — sunt actorii ultra-masculini ca Charles Bronson, Clint Eastwood și Arnold Schwarzenegger și corul multicolor al reclamelor firmei Coca-Cola.“

Todd Gitlin
profesor de sociologie,
Universitatea Berkeley

Dintre copertile frumos colorate ale cărților cu povești ale copilăriei sau ale revistelor de benzi desenate (v. nr. 7/93 al revistei noastre) apar și eroii cu un box-office impresionant: **Batman Returns** (Tim Burton), **Robin Hood** (K. Reynolds), **Hook** (Spielberg), **Aladdin** (animație de J. Musker, locul 7 la numai câteva luni de la premieră). Arhetipurile nu sunt uitate, **Pretty Woman** și **The Beauty and the Beast** figurând la loc de frunte.

Subsolul clasamentului scoate la iveală alte preferințe semnificative. Pe locul 172 **Howard's End**, care la fii ar fi catalogat în videotechi drept „de familie”, este de fapt un film care reaprinde „lanterna magică” a cinematografului. S-ar putea ca în America filmul lui Ivory să fi dispărut din cauza atmosferei prea britanice sau prea livrești, cu prea multe detalii lăsate în suspensie (știut fiind că transoceanicii detestă ambiguitatea). Și totuși Academia de arte și științe ale filmului american l-a recompensat cu trei Oscariuri '92 (pentru cea mai bună interpretare feminină, cea mai bună adaptare cinematografică, cea mai bună scenografie). În schimb, **Prințul marelui**, un film produs în același an — și care ar putea purta o etichetă „de gen” identică — ocupă locul 46, manifestând și vizibile tendințe de a urca în clasament. Între **Helena Bonham Carter** și **Barbra Streisand** publicul o preferă pe cea din

urmă. Dar asta numai în cazul în care nu ar fi prin apropiere Peter Pan...

Anii '80

Box-office-ul anilor '80 a fost în întregime controlat de Steven Spielberg și George Lucas, ambii, rând pe rând, realizatori și producători. După ce în anii '70, la debut, se făcuse remarcat cu **Duelul**, Spielberg a prins gustul succesului la box-office cu **Făclii** și după înținerii de gradul trei, **E.T.**, **Căutătorii arcei pierdute**, **Indiana Jones** și **Templul blestemat**, ajuns răsăritul Hollywoodului, impune un stil menit să-i aducă o enormă popularitate pe tot globul: cinematograful „infantil” pentru mici și mari. El, de fapt, revitalizează basmul cinematografic — uzând de cele mai sofisticate mijloace tehnice — care place tuturor pentru că este inofensiv și, fabulos inspirat, crează iluzii. Un posibil ideal al unei cinematografii terapeutice, al cărui principal medicament este visul frumos ambalat — faimosul **American dream**.

Mai puțin prolific ca regizor față de Spielberg, Lucas — cineastul care în copilărie își dorise să aibă o uzină de jucării mecanice — dă lovitura cu ciclul **Star Wars**, mizând cu îndrăzneală sume enorme pe o superproducție care avea să aducă ceva nou în peisajul social

american: coada la bilete! Fani ai **Războiului stelelor** vor ajunge chiar să-și celebreze căsătoria în fața sălii de spectacole așteptând „Ja un bilet în plus”.

Aceasta în vreme ce filmele unui Woody Allen sunt prea puțin luate în seamă de publicul american, spre deosebire de cel european care-l savurează și chiar adulează. Din cele 18 titluri câte numără filmografia lui Allen, doar **Hannah** și **surorile ei** este cuprins în limitele unor încasări care să-i permită prezența în clasamentul stabilit de **Variety** (pe locul 217). Nu este de mirare atunci că, în coada listei anilor '80 (pe locul 410) se află și filmul unui emul al lui Woody Allen, Steven Soderbergh, cu **Sex, minciuni și video**, deși încununat cu Palme d'or la Cannes în 1989. Prea mult dialog și mai ales prea multe întrebări existențiale pentru disponibilitatea publicului de **pop corn movies!** Spectatorul preferă răspunsuri gata fabricate și-i place să se lase în seama eternei zicală: „Minte-mă frumos!”

Și, totuși, ca o revistă de cinema ce suntem, depunem garanție pentru un gust de elită al cineaștilor de pretutindeni.

Lucian GEORGESCU

24 de premiere din mai până în august pe ecranele americane

mai

1. SLIVER cu Sharon Stone care, inițial, a refuzat să facă rolul apărând că este prea asemănător cu cel din **Instinct primar**. Partenerii William Baldwin — un milionar și electronist și Tom Berenger — un scriitor de romane polițiste, erotoman. Regia a fost asumată de Phillip Noyce, cunoscut pentru al său **Patriot Games**. La proiecția-test efectuată înainte de copia standard, publicul s-a simțit ofensat de final. Acesta a fost modificat de scenaristul Joe Eszterhas (autorul scenariului la **Flashdance**, **Music Box**, **Instinct primar**) iar calificativul super-restrictiv inițial al Comisiei de cenzură NC — 17 (interzis ce-

prost dispus". Comediile autentice nu se nasc prea ușor.

3. CLIFFHANGER. În Alpii italieni și cu un buget de 70 milioane de dolari, Stallone a încercat să facă și pe alpinistul, în regia lui Renny Harlin (**Die Hard 2**). În culisele filmărilor circulă însă zvonul că Stallone suferă de rău de înălțime. Spre a demonstra că ameteala poate fi învinsă, regizorul nu a ezitat să-i arate vedetei sale cum trebuie să joace pe peretele de stâncă. De teamă să nu se facă de răs, se pare că Stallone a apelat cât se poate de puțin la cascadori.

Whoopi Goldberg cu Ted Danson

lor sub 17 ani) a fost schimbat în R — ceea ce dă șanse filmului pentru o audiență mai largă. Totuși distribuitorii au fost sceptici în privința unui real succes.

2. MADE IN AMERICA Protagonistă este Whoopi Goldberg, laureată a Oscarului 1991, iar partenerul ei, Ted Danson. Subiectul: o femeie de culoare are o fiică concepută artificial. Aceasta va încerca să-și identifice tatăl cercetând Băncile de spermă... Între cei doi eroi s-a infiripat o idilă și în afara platoului de filmare care contribuie desigur la publicitatea filmului. În ciuda audienței acritice la publicul american după **Sister Act (I)** și a strădaniei realizatorilor de a da o versiune comică nouă în stil slapstick, câțiva dintre cei care au participat la proiecția-test au declarat pur și simplu: „Ne-am plictisit”. „Filmul ne-a

4. SUPER MARIO BROS. Doi instalatori din Brooklyn (Bob Hopkins și John Leguizamo) nimeresc într-un ținut mitic populat de reptile, monștri și vârcolaci. Ei se ambalează într-o operațiune de salvare a unei fete luată ostatecă de respingătoarele viețuitoare. Subiectul este preluat nu după o bandă desenată, ci după un joc video foarte la modă printre adolescenții Americii. În lipsa unui story efectiv, realizatorii (Rocky Morton și Annabelle Jankel) au investit bugetul de 42 milioane de dolari mai mult în decor, în animarea mecanică a ciudatei faune și desigur în efecte speciale. Judecând după rezultat se pare însă că Dustin Hoffman și Danny De Vito, la care s-a apelat mai întâi, au fost inspirați când au refuzat rolurile principale. Totuși, distribuitorii nepăsători de verdictul criticii, prevăd încasări fabuloase, chiar dacă biletele s-ar vinde la jumătate de pret.

Vara, fiecare se

Pentru ca statisticienii să nu șomeze, producătorii trebuie să lucreze și cineăștii să filmeze. Nu putem ști câte dintre premierele americane ale acestei veri se vor alinia în topul încasărilor. Cert este însă că, spre deosebire de Europa, în Statele Unite marile lansări se fac din luna mai până în august. Cine vrea să iasă câștigător trebuie să dea premiere în acest răstimp socotit punctul culminant al stagiunii cinematografice. Cum se spune la Hollywood, „vara, în fiecare seară e sămbătă!” Cinematograful american înregistrează totuși un

iunie

5. JURASSIC PARK. Spielberg a dorit să revină la succesul rechiniilor (**Fălcii**, 1975) și ne amenință acum cu dinozaurii. În timpul filmărilor, în fiecare zi la 5 dimineața, un avion special scotea dintr-un hangar bucată cu bucată dinozauri care erau asamblati pe platou. Laura Dern (**Suflet sălbatic**) și Sam Neill nu s-au sfiit să declare că în multe scene, erau luați prin surprindere și se speriau de-adevăratelea de giganticele creaturi. Comercianții vând cu profit uriaș noile produse-Dino: bomboane-Dino, ouă-Dino, periute de dinți electrice-Dino, etc. etc. (vezi Spiritul vremii pag. 23).

Filmul se recomandă ca un thriller-sci-fi. Pronosticul distribuitorilor este că Spielberg va figura din nou pe locul 1 cu încasări de peste 150 milioane de dolari.

tăreții este interpretat de Laurence Fishburne. Lupta pentru succes se anunță însă grea ținând seama de experiența filmului **Doors**, și de posibila reacție negativă a publicului la scenele extrem de stresante din viața Tinei Turner, scene care au traumatizat chiar și pe cei doi interpreți care, după ce filmau anumite secvențe, strigau: „Lăsați-ne în pace măcar 30 de minute!” Pretul succesului a fost întotdeauna costisitor și adesea fatal.

6. LAST ACTION HERO. Eroul filmelor de acțiune și de comedie, Arnold Schwarzenegger, vrea să-l dețroneze pe Bruce Willis, dovedind că și el poate avea un autentic simț al umorului. Din nou producătorii cotează pe farmecul copilăriei (vezi succesele anterioare **Singur acasă**, **Pururea tânăr** etc.). Astfel, Arnold are ca partener un băiețel de 11 ani (Austin O'Brien). Spre a măsura dimensiunea investițiilor să spunem că regizorul John McTiernan a primit un onorariu de 15 milioane de dolari. Cei patru scenariști acreditați plus scriitorul William Goldman (fără să apară pe generic) care au acceptat să facă muncă de negru, au primit fiecare câte un milion de dolari. În sfârșit, o jumătate de milion a costat doar balonul uriaș care sfârșește prin a exploda în faimosul Times Square de unde începe nu mai puțin faimosul bulevard newyorkez, Broadway. O seamă de vedete ca Sharon Stone, Chevy Chase, Van Damme, Tori Spelling și Maria Shriver (soția lui Schwarzenegger) care au acceptat să facă scurte apariții, primesc onorarii corespunzătoare cu cota lor la box-office. Bugetul inițial de 47,5 milioane dolari a fost astfel dublat. Pronosticul distribuitorilor este însă lucid. „Chiar dacă filmul va încasa 100 milioane dolari, va fi de fapt o cădere”.

7. WHAT'S LOVE GOT TO DO WITH IT Biografia cântăreței Tina Turner (interpretată de Angela Bassett) este axată pe fața neagră a virusului rock: droguri, relații sexuale impuse de producători macho. Tina Turner a furnizat personal toate detaliile vieții sale intime pentru ca experiența ei emoțională și atmosfera retro să poată fi recreate așa cum le-a trăit. Soțul cân-

Laura Dern

ară e sâmbătă

paradox: cu cât profesionalismul și efectele speciale se perfecționează, cu cât un număr mai restrâns de vedete concentrează, într-un anume moment, impactul — cu atât subiectele și temele propuse sunt mai tipizate și repetitive, dovedind o evidentă lipsă de originalitate. Invenția tehnică a anihilat parcă imaginația artistică. Așadar există producții care în ciuda încasărilor sunt considerate o cădere chiar de către spectatori. Și, evident, de critică.

● Michael J. Fox

● Tina Turner

● Rebecca De Mornay

● Angela Bassett și Laurence Fishburne

● Arnold Schwarzenegger

8. **GUILTY AS SIN.** O procuratoare (Rebecca De Mornay) apără și în cele din urmă se îndrăgostește de un bărbat (Don Johnson) acuzat de a-și fi omorât soția. Actorul declară: „Cred că nu a apărut niciodată în vreun film un personaj atât de cinic și de josnic, apt să manipuleze fatal, pe oricine! „Filmul, apreciat ca o psiho-dramă-sexy din familia *Atracție fatală*, *Pe muchie de cuțit*, *Instinct primar*, contează pe apetența spectatorilor la... oroare...

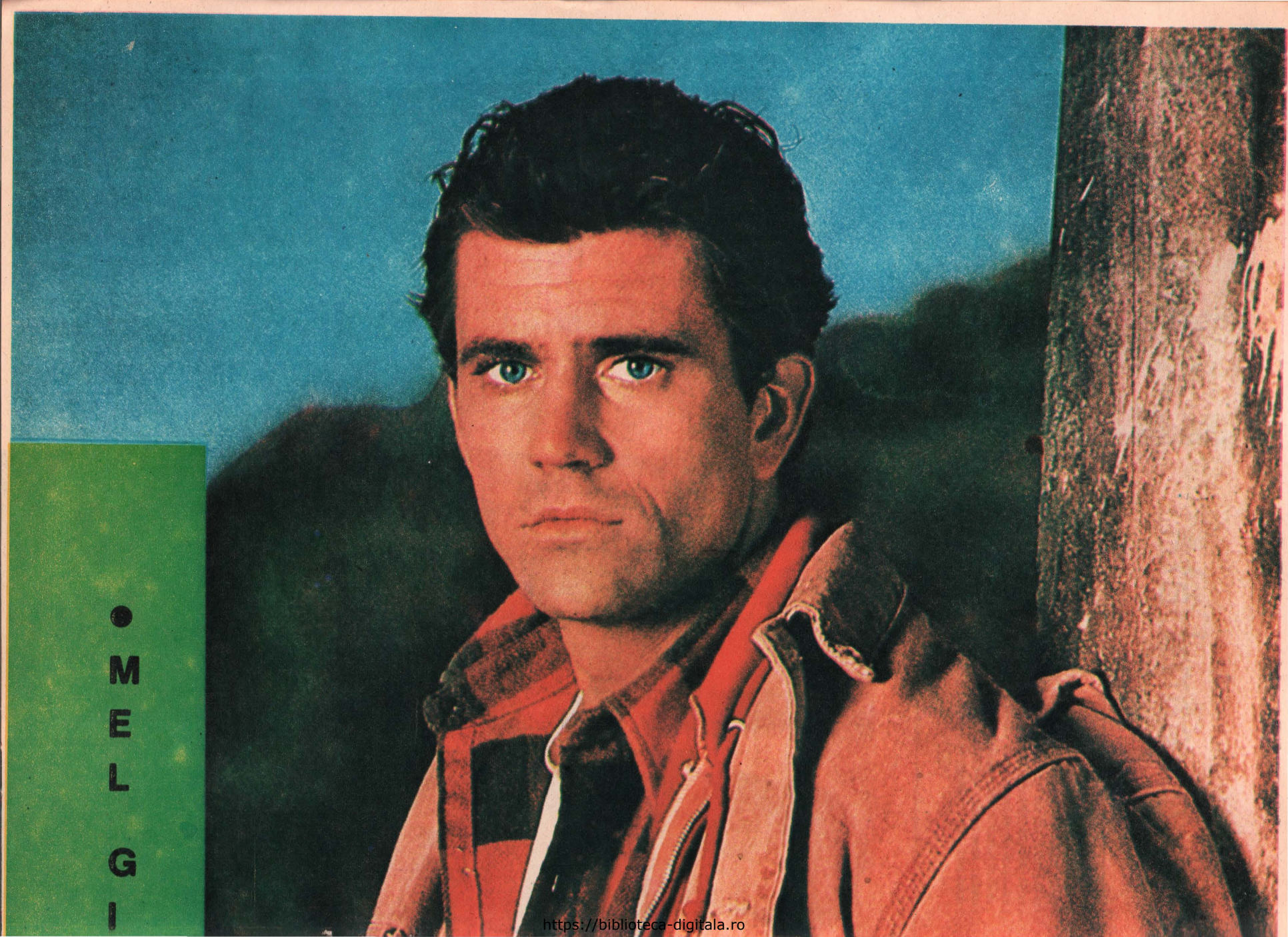
9. **LIFE WITH MIKEY** Un copil-vedetă din anii '70, încearcă la maturitate (Michael J. Fox) să reinvie gloria de altădată. Cu ajutorul secretarei sale (Cyndi Lauper) și evident al regizorului James Lapine, care a optat tot pentru registrul comediei, Fox s-a lansat în cursă plină de optimism, împreună cu scenaristul Marc Lawrence știind ce înseamnă să lansezi un film după un succes anterior *Family Ties* (*Legături de familie*). Pronosticul specialiștilor din box-office a fost însă dur: „Fox n-a reușit niciodată să câștige în cursa box-office-ului cu o comedie estivală. Nu ne așteptăm să izbutească acum”.

10. **DENNIS THE MENACE** De astă dată filmul e inspirat după o bandă desenată de mare popularitate. Dennis este tot un puști, de șase ani. Producătorii au mizat pe succesele anterioare ale vedetelor copii. Noul Macaulay Culkin (oare?) se numește Mason Gamble și a fost ales după ce s-au vizionat 20.000 de probe cu copii cărora li s-a cerut să povestească o întâmplare din viața lor. Gamble a câștigat povestind că, într-o zi, mergând la bunica lui, punând mâna în buzunarul pantalonilor a dat de un vierme gras. L-a luat cu grijă, l-a privit și l-a băgat la loc în buzunar. Apoi, și-a lins tacticos degetele! Regizorul Nick Castle își recomandă filmul ca pe un horror-comic și e sigur de succes.

11. **SLEEPLESS IN SEATTLE** Este cel de-al doilea film al unei regizoare, Nora Ephron. Debutul ei oferea garanții de succes. Este autoarea unui best-seller „Heartburn” (fragment autobiografic devenit film în 1986 în regia lui Mike Nichols cu Meryl Streep și Jack Nicholson), și a scenariului la *Harry Met Sally*. A debutat ca regizoare anul trecut cu *This Is My Life*. Mama ei a fost ea însăși scenaristă la Hollywood. Când Nora avea 15 ani, în 1957, ea a dus-o să vadă în avanpremieră *An Affair to Remember* cu Cary Grant și Deborah Kerr. Era o mostră de melodramă și de romantism hollywoodian. Fetița a fost atât de impresionată încât a plâns în hohote după proiecție și nici Cary Grant nu a reușit să o convingă că a fost doar o poveste. Vizionarea aceluia film a marcat-o pentru toată viața. Și, acum, Ephron mărturisește că a vrut să facă din *Sleepless in Seattle* un remember la emoția resimțită atunci. Subiectul: o ziaristă din Baltimore (Meg Ryan) aude la un program gen „midnight caller”, lamento-ul unui tânăr văduv însingurat (Tom Hanks). Ziarista, convinsă că acel bărbat este jumătatea ei, pornește la înțînirea cu destinul. „Nu este un film despre dragoste, ci un film despre dragostea ca-n film. Deși sper, că pentru mulți spectatori, să fie și despre dragostea ca-n viață”. Cu această povestire sentimentală, Nora Ephron a pornit în bătălia pentru box-office împotriva atâtor dinozauri și monștri. Pronosticurile îi sunt favorabile.

(Continuare în pag. 14)

B
O
X
-
O
F
F
I
C
E

•
M
E
L
G
I

B
S
O
N

noul

CINEMA

<https://biblioteca-digitala.ro>

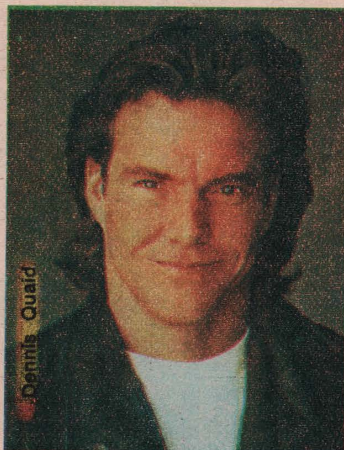
12. RISING SUN Doi detectivi din Los Angeles (Sean Connery și Wesley Snipes) investighează cauzele morții unei prostituate de lux al cărei cadavru a fost găsit în birourile unei importante corporații japoneze. Sursa de inspirație este un best-seller semnat de Michael Critchton. Scenariul poartă girul lui David Mamet; regizor este Philip Kaufman. Critchton este însă profund nemulțumit de rezultat din două motive. Primul: a trebuit să împartă onorariul pentru scenariu cu Mamet și cu regizorul; al doilea, autorii filmului au pus în surdina dezvăluirile privind relația dintre lumea afacerilor și politică. Realizatorii au ținut însă să se conformeze ultimului cod anume acela de a fi „politically correct” (vezi Noul Cinema nr. 8/93, pag. 8). Pronosticul distribuitorilor: se poate miza pe Connery și Snipes, dar motivul japonezilor ca patroni răufactori a ieșit din modă, iar punctul forte al lui Kaufman nu a fost niciodată thrillerul, ci melodrama!

Cum eșuează, cuplul este obligat să trăiască sub alte identități, undeva, în suburbiile orașului New Jersey, până când vor fi rechemati pe planeta lor de origine. Începând din anii '50, fiecare deceniu a produs filmele sale pe această temă, tratată cam schematic, amplificând mereu ingredientele de ordin tehnic sau moral. În această nouă serie sexul și drogurile intră în compoziția intrigii. Pronosticurile de succes sunt juma'-juma'.

16. POETIC JUSTICE. Cel de-al doilea film al regizorului de culoare John Singleton (filmul său de debut **Boys in the Hood/Băieții din cartier** a avut premiera europeană în Selecția oficială la Cannes '91, unde a fost foarte bine primit) are ca principal atu pe Janet Jackson care face rolul unei coafeze îndrăgostită de ucigașul fostului ei iubit. Alt film care folosește inserul documentar în ficțiune. Singleton se afla în pline filmări, când la Los

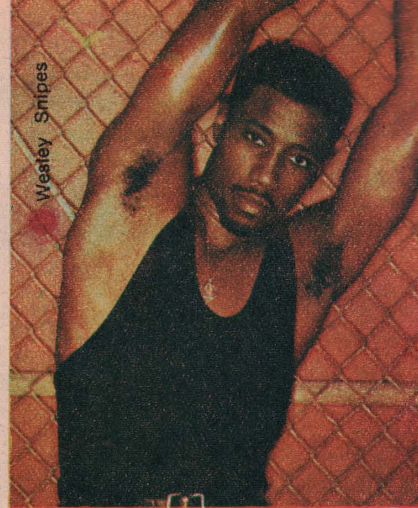
Kathleen Turner

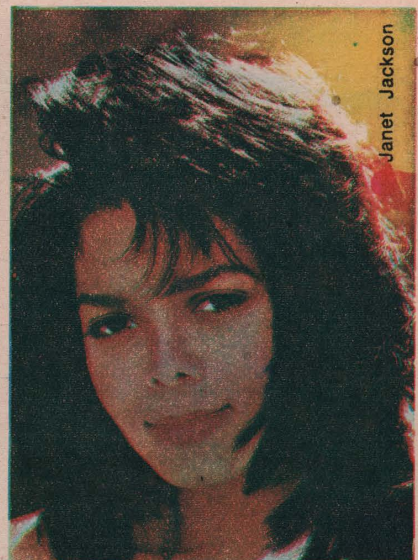
Dennis Quaid

Bette Midler

Wesley Snipes

Janet Jackson

13. IN THE LINE OF FIRE Producătorul Jeff Apple a luat în discuție scenariul încă din 1981, la scurtă vreme după încercarea de asasinat asupra președintelui Ronald Reagan. Aceasta pentru că story-ul aduce în prim plan pe șeful găzii personale a lui John F. Kennedy, obsedat de 30 de ani că nu-l putuse salva de la moarte pe președinte în acea zi, la Dallas. Acum își va lua revansa împiedicând un nebul să-l ucidă pe comandantul suprem al armatei Statelor Unite. Interesant este că filmul a fost realizat de un regizor german Wolfgang Petersen, autorul **Poveștilor fără sfârșit**, prezentată și pe ecranele noastre, faimos pentru un film făcut de pe poziția marinei de război germane despre al doilea război mondial (**Das Boot**, 1981). De-a lungul anilor, Redford, Hoffman, Beatty, Connery au cochetat cu rolul. În cele din urmă, contractul a fost semnat cu Clint Eastwood. El este asadar garda președintelui Kennedy. Preocupat să fie cât mai aproape de document, Petersen a preluat scene din **Dirty Harry** spre a avea un Clint Eastwood tânăr, în secvențele ce redau tragedia zi din noiembrie, la Dallas, când Kennedy a fost ucis. De asemenea el a filmat mulțimile la întâlnirile lui Bush și Clinton, din noiembrie trecut cu electoratul. Parte din aceste imagini au fost inserate în noul film. Pronostic: după **Necruțătorul**, Clint Eastwood este apt să atragă singur câteva milioane de spectatori în saile de cinema.

14. STAKEOUT. Șase ani de la seria 1, regizorul John Badham (**War Games, Scurt circuit**), scenaristul Jim Kouf și actorii Richard Dreyfuss și Emilio Estevez s-au reunit pentru a da o urmărire thrillerului comic considerat, la premiera din 1987, cel mai reușit film de gen după **Polițiștii din Beverly Hills**. Cei doi polițiști în acum sub observația pe marta a unei crime puse la cale de Mafia. Rosie O'Donnell, interpreta martorei este singura nou venită pe vechiul generic. Practica arată că seria a doua merge de obicei în trenea succesului celei dintâi. Se pune însă întrebarea: Dar după o pauză de 6 ani?

15. CONEHEADS. CAPETE CO-NICE este tot o urmărire. Uan Aykroyd și Jane Curtin își retiau rolurile și numele lor de extraterestri (Beldar și Prymaat) din prima serie. Misiunea lor este să cucerească Terra.

Angeles, în aprilie, a izbucnit revolta negrilor împotriva celor doi polițiști albi achitați după ce agresaseră un bărbat de culoare (vezi Noul Cinema nr. 8/92, pag. 8). (Este cazul să precizăm că cei doi polițiști au fost condamnați abia în luna Iulie a.c., în urma unui nou proces, la doi ani și jumătate închisoare.) Lucrul a trebuit intrerupt. Dar cum întreaga producție era organizată, de îndată ce revolta s-a stins, Singleton a putut filma clădirile incendiate, magazinele devastate, armata federală venită să stingă conflictul. Toate aceste documente se regăsesc în filmul său. Întreaba care este mesajul filmului, acțiția de culoare Tyra Ferrell, care a jucat în ambele filme ale lui Singleton, a răspuns: „M-am săturat că lumea să caute mereu un mesaj în filmele cineaștilor americani de origine africană. Nu putem oare și noi să spunem o poveste?” Pronosticurile nu sunt certe, dar Singleton are încredere în ceea ce am putea numi „fetele din cartier”.

17. HOCUS POCUS. Studiourile Disney și-au pus din nou în acțiune bateria efectelor speciale pentru a proiecta în viitor trei personaje feminine. Operațiunile, care se petrec la mare înălțime, sunt conduse în familie de tandemul Garry Marshall (**Pretty Woman**) și Penny Marshall (**Big**). Greutatea stă însă pe

cele trei interprete: o vedeta consacrată — Bette Midler, o stea de ultimă oră — Kathy Najimi și Sarah Jessica Parker. Se speră într-o lovitură de tipul **Sister Act**.

18. THE FIRM. Un absolvent al facultății de drept de la Harvard, ambițios dar lipsit de experiență de viață (Tom Cruise) obține un post la o firmă de avocați din Memphis, spre a se pomeni legat de Mafia pe viață. Și de astă dată discuțiile din culisele producției apar tot atât de palpitate ca și aventurile de pe ecran. Sidney Pollack, cu autoritatea sa de producător-scenarist-regizor (**Tootsie, Departee de Africa**), a intrat în coliziune de idei cu autorul romanului ecranizat, John Grishman. Cruise a dorit la un moment să realizeze tot el și regia. Din fericire, s-a afirmat, filmările la **A Few Good Men** l-au împiedicat. Toată indecizia a dus la întârzierea filmărilor cu două luni, timp recuperat, la montaj, în detrimentul filmului. Punctul tare se anunță a fi tot distribuția: Gene Hackman, în rolul procurorului vândut Mafiei, care sfătuiește de rău pe tânărul absolvent de la Harvard. Soția acestuia este Jeanne Tripplehorn (bruneta din **Instinct primar**). Mai apar pe generic Holly Hunter, Ed. Harris, Hal Holbrook.

19. UNDERCOVER BLUES. Kathleen Turner și Dennis Quaid sunt doi ex-spioni aflați în vacanță la New Orleans, cu copilul lor abia născut. Din întâmplare se pomenesc implicați într-o sărăbandă a vânzării de scutece și... arme! Aventurile lor dramatice și comice sunt așteptate totuși cu oarecare scepticism din două motive: nici una dintre cele două vedete nu a mai dat de multă vreme o lovitură de box-office; apoi repetatele schimbări de titlu (**Un bărbat, o femeie și un bebeluș; Pelerin și scutece** etc., etc.) indica o oarecare nesiguranta a producătorilor în privința „produsului” oferit pieței. Distribuitorii au însă un contra argument: se simte acut nevoia unei comedi care să nu mai aibă ca vedetă un puști de 9—11 ani.

20. THE FUGITIVE. Remake după serialul în vogă în anii '60 (televizată și la noi). Acuzat pe nedrept de a-și fi ucis soția, un bărbat evadează din pușcărie pentru a urmări și prinde pe adevăratul criminal. Sfârșește prin a fi la rândul său urmărit de un detectiv. Chiar dacă intriga e banală, interpretul fugarului oferă serioase garanții de succes. Este pentru a doua oară când Harrison Ford preia un rol conceput pentru Alec Baldwin. Prima dată a fost la **Patriot Games**, când Ford s-a descurcat minunat. Pentru a putea lansa premiera înainte de sfârșitul lunii august, filmul a fost realizat în numai șase luni în loc de obișnuitele nouă. Ceea ce l-a făcut pe co-producătorul Arnold Kopelson să declare: „Muncim de ne ia dracu!” Totuși pentru a se asigura de succes, producătorii au și lansat în avans T-shirts cu chipul fugarului Harrison Ford.

21. TRUE ROMANCE. A reunit pe ecran pe Christian Slater (în rol de cântăreț pop) cu Patricia Arquette (în chip de escroacă novice). Ce doi intră fără voie în posesia unui geaman plin cu drogul ce aparține unor mafioți. O comedie neagră după un scenariu scris cu câțiva ani în urmă de — acum celebrul — Quentin Tarantino, pe când lucra într-un magazin de benzi video. Cineaștii americani este ultimul mare răsfățat al Hollywoodului după succesul cu filmul său de debut **Reservoir Dogs** al cărui interpret și regizor este și pe care l-a realizat pe canale independente. Nu se face nici acum economie de gloanțe și sânge. Autoritatea câștigată de Tarantino se poate măsura și după participarea la violentele confruntări, în apariții episodice ale unor actori ca Brad Pitt, Val Kilmer, Dennis Hopper. Se pare că printre ei băntuie și „fantoma lui Elvis Presley”. Tarantino a vândut, în 1973, scenariul pentru numai 50 000 dolari. Dar cine-l putea prevedea atunci succesul și mai ales cum ar fi

putut suplini atunci acuta lipsă de bani. Pronosticul este pozitiv. Se apreciază că Slater face cel mai bun rol al său de la **Heathers** (1989), iar Patricia, sora Rossanne Arquette, este considerată una dintre cele mai promițătoare actrițe din noul lot hollywoodian.

22. THE MAN WITHOUT A FACE. Se poate spune că Mel Gibson se află în fața unui dublu debut. Primul ca regizor, al doilea al renunțării la seducția de june prim pentru a interpreta un cocoșat cu chip monstruos, dar cu suflet de inger. Spre a realiza această metamorfoză, machiorul lucrează două ore și jumătate obligând regizorul care, ați înțeles, este și interpret, să seosească în cabina de machiaj la ora 5 dimineața. Indicațiile sale regizorale sunt astfel date de-a lungul zilei de filmare de sub această mască inspirată probabil și de Richard al III-lea. Dar nu este o poveste gen „Frumoasa și Bestia”. Partenerii li este un tânăr însingurat (Nick Stahl) în căutarea unei tăți spirituale. Întrebarea pe care și-o pun producătorii, la care vor afla răspunsul abia la începutul acestei luni, este: „Vor fi dispuse admiratoarele lui Gibson să dea bani pe un bilet de cinema spre a-și vedea idolul sluit?”

23. SO I MARRIED AN AXE MURDERER. Proprietarul unei librării, cu veleități de poet (Mike Myers), își suspectează noua și tână soție (Nancy Travis) că îl înșeală. Garry Shandling, Chevy Chase, Martin Short, Steve Martin, Billy Crystal și chiar Woody Allen au dat probe pentru librarul nevrotic trecut de 40 de ani. In cele din urmă a fost ales Myers. Dar cu fiecare nouă probă, scenariștii erau obligați să facă o altă versiune adaptată la particularitățile fiecărui posibil interpret. Diagnostic: atâtea modificări nu

24 de premiere din mai până în august pe ecranele americane

inspiră distribuitorilor prea multă încredere.

24. MANHATTAN MURDER MISTERY. În sfârșit, tot în luna august, a avut loc și premiera ultimului film de si cu Woody Allen conceput și realizat după scandalul provocat de despărțirea cineaștii de Mia Farrow, din pricina interludiului său amoros cu fiica ei adoptivă. Renunțând, fiște, și la colaborarea cu Mia Farrow, Allen a revenit, după o pauză de peste un deceniu, la partenera (și fosta sa iubită) Diane Keaton. Ei interpretează un cuplu de newyorkezi, cum altfel?, implicați fără vină în cauzele morții unei vecine, petrecută în împrejurări misterioase. Producătorul Bobby Greenhut, care a fost de 15 ani alături de Woody Allen; se teme însă că spectatorii vor avea aceeași rezervă ca cea față de filmul precedent al cineaștii lui (Soți și neveste), considerând că amoralitatea din viața repercutată pe ecran. „Adevăratul mister — spune Greenhut — este cine se va mai încumeta să finanțeze următorul film al lui Allen?” Este o întrebare care diagnostichează condiția cineaștilor meru dependenta de lumea banului. Oricât ar fi ei de consacrați, de talentați și de originali.

Adina DARIAN

Onorarii
per film
dictate
de box-office

15 milioane \$
Tom Cruise
Arnold Schwarzenegger

12 milioane \$
Kevin Costner
Sylvester Stallone
Michael Douglas

11 milioane \$
Eddie Murphy

10 milioane \$
Harrison Ford
Mel Gibson

9 milioane \$
Sean Connery

8 milioane \$
Jack Nicholson
(în rol principal)

5 milioane \$
Jack Nicholson
(în rol secundar)

8 milioane \$
Macaulay Culkin

7 milioane \$
Julia Roberts
Whoopi Goldberg

6 milioane \$
Dustin Hoffman

5 milioane \$
Robin Williams
Demi Moore
Michelle Pfeiffer
Sharon Stone

4 milioane \$
Wesley Snipes
Robert De Niro
Tom Hanks

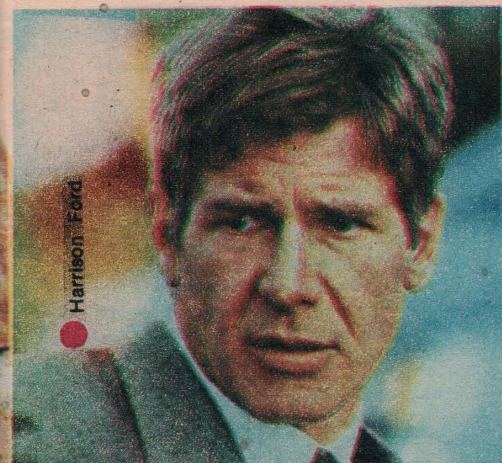
4 milioane \$
Geena Davis

2 milioane \$
Richard Dreyfuss
Meg Ryan
Rebecca De Mornay

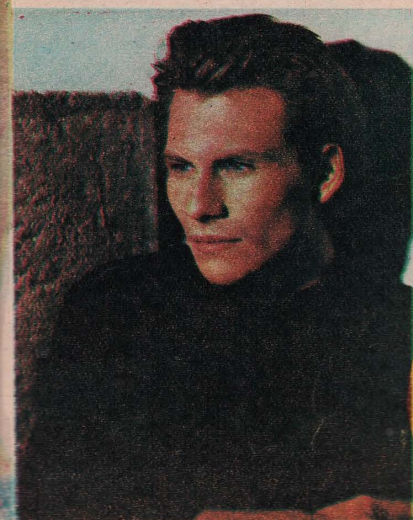
1 milion \$
Jeff Goldblum

O posibilă versiune românească a celor 24 de titluri, în ordinea anunțată:

1. Ruptura; 2. Fabricat în America; 3. Alpinistul; 4. Senzaționalul Mario Bros; 5. Jurassic Parc (de distracții); 6. Ultimul aventurier; 7. Unde-l dreapta; 8. Păcătoș ca păcatul; 9. Viața lui Mikey; 10. Dennis ferosul; 11. Nopti albe la Seattle; 12. Când soarele răsare; 13. În linia întâi; 14. Sub urmărire; 15. Capete conice; 16. Justiția poeziei; 17. Hocus Pocus; 18. Biroul de avocați; 19. Filiera secretă; 20. Fugarul; 21. Adevărata romanță; 22. Omul fără chip; 23. Cum m-am căsătorit cu un criminal; 24. Misterul crimei din Manhattan.

Harrison Ford

Christian Slater
William Baldwin

● Oana Sirbu, at ul unui campion de box-office: **Liceenii rock'n roll**

În r nd cu

Cum publicarea situa ilor de box-office a devenit si la noi o practică curentă, să incerc m să vedem care ar fi cele mai serioase candidaturi pentru filmele deceniului al nouălea in România. Am in vedere, desigur, toate titlurile difuzate pe ecranele noastre incep nd cu anul 1991.

Nu e nevoie de multă perspicacitate pentru a observa că dominanta acestei perioade este „invazia americană” care, deşi st rneşte protestele cineaştilor români, aduce in schimb satisfac ie marii majorit ti a publicului. Difuzarea masivă a peliculelor produse in Statele Unite este, se pare, pasul cel mai hot r t in spre Europa făcut de societatea noastră. Piața cinematografică europeană este dominată de filmele sosite de peste ocean in propor ie atât de mare, inc t ministrul culturii din Fran a a propus ca acestea să fie excluse din acordurile economice GATT care le facilitează in prezent circula ia ca marfă. Deşi opţiunea repertorială a ultimilor doi ani şi jumătate favorizează titlurile americane, o statistică pe perioada 1991-1992 elaborată de Rom niafilm oferă următorul clasament in func ie de numărul spectatorilor: 1. **Liceenii rock'n roll** (România): 2.811.705; 2. **Lupul singuratic** (SUA) - 1.774.764; 3. **Nu vreau porno** (Polonia) - 1.694.596; 4. **Pantera mortală** (Hong Kong) - 1.377.890; 5.

Miss Litoral (România) - 1.366.859; 6. **Robocop** (SUA) - 1.331.255; 7. **Un pistolar renumit** (SUA) - 1.327.040; 8. **Instinct primar** (SUA) - 1.319.209; 9. **Prinde -l pe Bruce Lee** (SUA) - 1.243.706; 10. **Pe cuv nt de poli ist** (Fran a) - 1.277.385. Iată un **top-ten** care deşi are pelicule rom neşti pe locurile 1 şi 5 ne face să reflectăm asupra ciud teniiilor perioadei de tranzi ie. Cred că nimeni nu merge cu democra ia atât de departe inc t să evalueze calitatea unui film in func ie de numărul de bilete v ndute. Succesul de public al celor două filme rom neşti de care vorbeam şi de care trebuie  inut seamă, a fost favorizat de coeficientul sexy, de prezen a in distribu ie a unor stele ale muzicii uşoare (Oana Sirbu in **Liceenii rock'n roll** şi Anca Turcasu in **Miss Litoral**) dar şi de oferta cinematografică destul de slabă la data apari iei lor, repertoriul reuşind să se diversifice intens abia la sf rşitul anului 1992 odată cu infiin area societăţii **Guild Film România**. Cu aproape o premieră pe s pt m n , aleasă dintre titlurile recente ale produc iei mondiale, această societate de distribu ie a readus spectatorii in sălile de cinema, oferindu-le nou t ie aproape simultan cu marile capitale europene. Standardul ridicat al **Guild**-ului a ambi onat şi pe cei de la **Rom niafilm** care au incheiat un contract avantajos cu compania americană „Fox” şi si-au imbog tit consistent lista filmelor difuzate.

Box-office

Trei propuneri de casting

pentru remake la

„Pe aripile v ntului”

De un numar de ani Hollywoodul se preocupă să dea o urmare celui mai văzut film din istoria cinematografului: **Pe aripile v ntului**. Warner Books, fireşte din trustul Warner Bros, a co-

mandat o continuare a poveşii lui Scarlett şi a lui Rhett, scriitoarei sudiste Alexandra Ripley. Volumul intitulat „Scarlett” a apărut in 1991 şi a devenit repede un best-seller tradus in zeci de limbi (şi in rom neşte a apărut in Editura Olimp). Totuşi se pare că studiou-

rile Warner, care se g ndesc mult până să investească un ban, s-au r zg ndit in privin a unei urmări inclinand pur şi simplu către un remake al ecranizării din 1939 al romanului Margaretei Mitchell. După multe variante, iată concretizate cele trei propuneri pentru distribu ia la **Pe aripile v ntului**

Lista nr. 1 cu un buget nelimitat

Scarlett	— Julia Roberts
Rhett	— Tom Cruise
Melanie	— Michelle Pfeiffer
Ashley	— Kevin Costner

(Costul total al celor patru actori principali: 39 milioane dolari)

Lista nr. 2 cu un buget limitat

Scarlett	— Rebecca De Mornay
Rhett	— Ray Liotta
Melanie	— Madeleine Stowe
Ashley	— Don Johnson

(Costul total al celor patru actori principali: 7 milioane dolari)

Lista nr. 3 re ine oferta britanică

Scarlett	— Natasha Richardson
Rhett	— Rupert Everett
Melanie	— Miranda Richardson
Ashley	— James Wilby

(Costul total al celor patru actori principali: 2 milioane dolari)

● Vivien Leigh
● Clark Gable

● Natasha Richardson
● Ray Liotta

● Kevin Costner
● Madeleine Stowe

● Leslie Howard
● Olivia De Havilland

Cum abia pe la sfârșitul anului 1992 se poate vorbi de o normalizare a repertoriului, cred că numai din acest moment se pot considera semnificative rezultatele de box-office. **Instinct primar** conduce detașat clasamentul cu peste 1,5 milioane de spectatori, urmat de **Robocop** (1.320.000), **Tăcerea mielilor** (1.034.000), **Terminator 2** cu aproape 800.000 spectatori, de **Soldatul universal**, **Rambo 2** și **Analiză finală** cu aproximativ 700.000. Urmează imediat **Ultimul samaritean** care are toate șansele de a le egala sau depăși, reluarea lui în săli în perioada de vacanță înregistrând un succes special, intensificat, în mod cert, de prezentarea simultană a serialului cu Bruce Willis **Maddie** și **Davi** la televiziune.

Dacă privim cu atenție acest box-office și-l comparăm cu cel de la Londra, Madrid sau Roma, vom constata că este foarte asemănător și că gustul publicului nostru în materie de cinema este foarte european. Dacă ne luăm după aceste rezultate statistice, nu avem de ce să fim copleșiți de complexul Europei. În orice caz, discernământul publicului de la noi a crescut în această perioadă a sincronizării repertoriului nostru cinematografic cu cel mondial. Deși clasamentul e dominat de filme americane cu apăsată alură comercială, acestea au totuși o incontestabilă calitate a realizării. Sigur că cifrele nu spun chiar totul despre preferințele spectatorilor pentru că, vorba lui Jean Cocteau „misterul există numai în lucrurile exacte”.

Dana DUMA

Cine-jurnâl

DORINA din Rimini

Federico Fellini a suferit, la începutul lui august, un atac de cord după ce, cu o lună înainte, fusese supus unei foarte complicate operații la aortă, într-o clinică din Elveția. După aceea s-a aflat în convalescență și, odată întors la Roma, și-a programat o vizită în orașul natal pe care-l iubește până la idolatrie. Rimini. Orașul copilăriei lui, al viselor celor mai scumpe ca și al celor mai încărcate amintiri, orașul **Amarcord**-ului. Ajuns aici n-a apucat să petreacă prea mult timp și întregul oraș a fost cuprins parcă de nevroză când s-a dat alarma și mai multe salvări s-au rezept deodată pentru a-l prelua pe Fellini care suferise un nou atac de cord, cu primejdia unei hemiplegii. Totul s-a petrecut rapid. A fost transportat la spital, unde o echipă de medici l-a luat în primire chiar de la scara Spitalului Mare din Rimini. Au urmat zile de intervenții complicate, a fost vegheat 24 de ore din 24 de o echipă care a demonstrat nu numai profesionalism, dar o adevărată adorație pentru pacient. Din echipă făcea parte și Dorina, o tânără asistentă de origine română, blondă și „de-o frumusețe tulburătoare” cum avea s-o descrie corespondenta din Roma a postului „Radio France Internationale”.

Recuperat în urma tratamentului și reintrat în convalescență după 12 zile, primul gând al lui Fellini a fost să-și anunțe intenția de a realiza un film inspirat de noua întâmplare prin care a trecut, dar și — acesta nu este un amănunt oarecare — de „frumusețe tulburătoare” a tinerei românce, un film la a cărui pregătire a și început să lucreze și care, după toate probabilitățile, se va intitula chiar **Dorina**.

Ar fi — și nu cred că forțez nota nimeni — astfel — primul film italo-roman al maestrului și s-ar putea ca interpretă să fie chiar Dorina din Rimini dacă va accepta să-și părească, pentru timpul filmărilor, profesia care i-a prilejuit să contribuie la salvarea marelui cineast, atrăgându-și nu numai mulțumirea acestuia, dar, precum se vede, și admirația lui.

M.A.I.

ANDIE MAC DO-

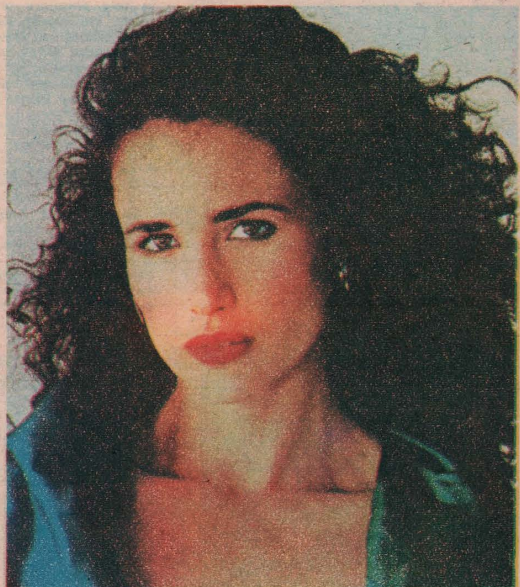
WELL Cu feminitatea ei lipsita de ostentație și cu un umor cuceritor și complice, actrița a fost remarcată de publicul nostru în recent difuzatul **Hudson Hawk** unde era partenera lui Bruce Willis. Ea n-a trecut neobservată nici în **Joc de culise** de Robert Altman unde, ca atâția alții, se juca pe sine, adică o celebritate la Hollywood. Cu toate că este un star, Andie declară că se consideră „o mamă care are o frumoasă carieră de actriță”, departe de il-parul clasic al vedetei.

Cu tot refuzul stardardelor hollywoodiene de succes, Andie Mac Dowell s-a plasat la înălțimea acestora și încă pe o cale destul de obisnuită. A fost manechin foarte bine cotat, cu un stagiul de un an în Europa, a urmat, în timp ce se întreținea din prezentarea model, cursuri de actorie și a fost remarcată mai întâi într-un rol decorativ (cel din **Greystoke, legenda lui Tarzan** — 1984). Deși ar fi putut să se cantoneze într-o tipologie de frumuseți apatice, ea a avut norocul colaborării cu cineasta care i-au relevat talentul.

Prima partitură importantă i-a fost incredințată de Steven Soderbergh în pelicula sa premiată cu Palme d'Or, **Sex, minciuni și benzi video** (1988). Un alt regizor de marcă, Peter Weir, a distribuit-o în comedia de succes **Green Card** (1990), o poveste romantică și în același timp plină de umor. Pe abilitatea ei de a mânui replica umoristică s-a întemeiat și convocarea ei în distribuția filmului **Hudson Hawk** (1991), pentru un alt rol savuros. Andie Mac Dowell se consideră norocoasă și în privința partenerilor ei de pe platou: James Spader în pelicula lui Soderbergh, Bruce Willis în **Hudson Hawk** și mai ales Gérard Depardieu (**Green Card**), după părerea ei „cel mai bun, cel care m-a învățat să fiu destinată și spontană”.

Cariera actriței se află acum într-un moment fast dacă ne gândim că a jucat de curând în filmul unui regizor de talia lui Robert Altman (**Short Cuts**). Noul personaj, acela al unei mame care-și pierde copilul, i-a mobilizat resurse până acum nebanuite și este, după părerea ei, „cel mai bun din ceea ce a făcut până acum”. Să sperăm că o vom vedea și noi în curând pe ecranele noastre în „rolul vieții sale”.

Dana DUMA

VINCENT PÉREZ. După o copilărie petrecută în contact nemijlocit cu natura unei țări ca Elveția, timidul adolescent este familiarizat cu tainele artei de către un pictor. Se specializează în fotografie, dar urmează și Conservatorul pe care îl părăsește pentru a juca („Hamlet”) și regiza („Woyzeck”) sub îndrumarea lui Patrice Chereau. Descoperă gustul de a trăi cât mai multe vieți în epoci diferite, plăcere pe care cinematograful i-o va satisface în mod preponderent.

Cu silueta sa de efeb, cu privirea verde-albastră, dar mai ales cu felul special de a fi, amestec de impudor și delicatete, sinceritate dezarmantă și siguranță aproape insosită, Vincent Pérez și-a câștigat repede statutul de june-prim romantic. Fie că evoluează în costum de epocă sau în haine moderne, în compania unor vedete ca Anne Bancroft, Catherine Deneuve, Isabelle Adjani, Sophie Marceau sau a lui Gérard Depardieu, el își urmează consecvent drumul ascendent, maturizându-se odată cu personajele filmelor sale și binemeritându-și premiul „Jean Gabin”. Într-un univers de poezie, tănuitor al dragostei care știe să se bucur de frumusețea sa (**Cyran** de Jean-Paul Rappeneau). În Parisul eiberat, fiu de ziarist care-și reneagă părinții și iubește aceeași fată ca și prietenul său (**La neige et le feu**, regia Claude Pinoteau). În celebra poveste a lui Dumas **Regina Margot** (ecranizată de Patrice Chereau), vibrantul și tenacele La Môle. În **Fanfan**, alter ego al autorului, scriitorul și regizorul Alexandre Jardin, un tânăr îndrăgostit plin de fantezie. În **Manolete** (regia Meno Meyes), un celebru toreador cu o existență dramatică sfârșită în arenă, la 1947. Printre aceste roluri atât de diverse, unul de excepție — cel al ofițerului francez din **Indochina** lui Régis Wargnier (v. p.7.) frescă românească cu rezonanțe alegorice în care Pérez măturisește a se fi abandonat ca într-o legendă, urmând cu sfințenie ceea ce el consideră a fi fost un traseu inițiativ. În viață, în artă.

Poate că nu întâmplător, în aceeași perioadă, tânărul actor, preocupat să descopere maniera cea mai propice de a se exprima, a realizat și primul său film ca cineast, un scurt metraj prezentat cu succes în competiția cannează de anul trecut, **L'échange** — o poveste gravă și simplă interpretată de Dominique Blanc și Andriez Seweryn. Într-o gară, două cabine telefonice alăturate: dintr-una vorbește o femeie, în cealaltă se află un bărbat. Pe parcursul conversațiilor starea lor de spirit se va inversa... Scenariul pentru un lung metraj este deja scris (**Les inséparables**) și o are ca protagonistă ideală pe Juliette Binoche.

La nici 30 de ani (s-a născut la 10 iunie 1964), Vincent Pérez are toate argumentele pentru a-și susține afirmația: „Fac parte dintr-o generație în care fiecare a învățat repede că trebuie să-și fie suficient lui însuși. Și, de fapt, să trăiască singur. Unica modalitate de a intra în legătură cu ceilalți, smulgându-te din solitudine, este să ai capacitatea de a crea ceva.”

Irina COROIU

azi, ei sînt vedete...

● Regină a Hollywoodului de altădată:
Ava Gardner

personajelor. Două din întrebările la care nici pelicula lui Cronenberg nu găsește răspuns sunt: oare Shi, expert(ă) în arta amorului oriental, a reușit într-adevăr să-l înșele pe Bousicot sau acesta, orbit de pasiune, a refuzat să privească adevărul în față? Interpreții principali ai filmului sunt Jeremy Irons (diplomatul) și John Lone (vi-i amintim pe **Ultimul împărat?**) în rolul amantului-amantă.

▶ **SUBTILITATE?**

În **The Last Action Hero** elevilor unei școli le este prezentat filmul **Hamlet** în regia și interpretarea lui Laurence Olivier. Rolul profesoarei cinefile a fost încredințat actriței britanice Joan Plowright, fosta soție a lui Sir Olivier.

▶ **RĂZBOI ÎMPOTRIVA SIDA**

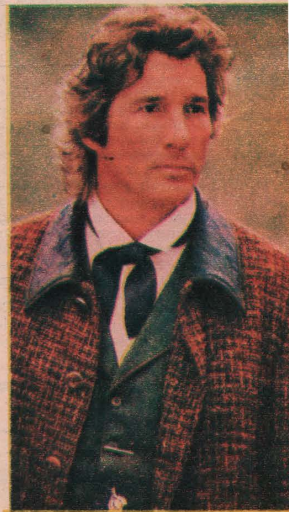
Epidemia SIDA a făcut (și face) adevărate ravagii la Hollywood (dar nu numai acolo). Televiziunea, teatrul, cinematograful independent au abordat deja acest subiect atât de dificil. Considerând tema prea spinoasă și prea puțin comercială, marile studiouri s-au ferit — până de curând — să investească bani în filme despre această maladie (vezi **Noul Cinema 4/93**, pag. 6). După succesul reputat de unele piese de teatru, studiourile „majors” au inclus în proiectele lor și realizarea unor filme despre această gravă maladie a secolului nostru. Iată câteva dintre ele:

HOLLYWOOD CINE

And The Band Played On — cu Richard Gere și Anjelica Huston; **Cure** de Francis Ford Coppola (despre cercetările pentru descoperirea unui vaccin contra SIDA); **Good Days** — regia John Schlesinger, **Blue Farth** (povestea unui atlet atins de sindromul imunodeficientar); **The Mayor of Castro Street** (despre asasinarea lui Harvey Milk, militant activ pentru drepturile homosexualilor).

▶ **VIITORUL KARATE KID...**

...va fi o **Karate Girl**. În 1984 apărea pe ecrane prima serie din **Karate Kid** cu Ralph

● Richard Gere va fi... cântăreț de operă (aici în **Sommersby**)

▶ **UN OM OCUPAT**

Cu eleganța-i obișnuită, Clint Eastwood își asumă vârsta, ridurile și părul grizonat. De altfel, nici nu are timp să se gândească la trecerea timpului, agenda lui de lucru fiind extrem de încărcată. Între două filmări și un festival, să vedem ce mai are în plan: premiera filmului său (regizor și interpret) **A Perfect World**; partener: Kevin Costner; se află deja pe ecranele americane ca interpret cu în **The Line of Fire** (vezi pag 14); în luna august a început prospecțiile în Scoția pentru filmul pe care-l va regiza (cu Sean Connery în rolul principal). Subiectul: jocul de golf; va fi protagonistul adaptării cinematografice **The Bridges of Madison County**, după best sellerul semnat de Robert James Waller (povestea de dragoste dintre un fotograf și soția unui fermier); regizor: Sydney Pollack. În fine, se pare că starul american va fi președintele juriului viitorului festival de la Cannes.

● Pamela a plecat; J.R. și Sue Ellen au rămas

▶ **MR. BUTTERFLY...**

...este o poveste adevărată. În 1986, Bernard Bousicot, fost diplomat și Shi Peifu, fostă stea a Operei din Beijing și amanta diplomatului (timp de 20 de ani) au fost acuzați de spionaj și condamnați (în Franța) la câte șase ani închisoare. Scandalul a devenit și mai mare în momentul când s-a aflat — spre stupefacția tuturor — și mai ales a diplomatului — că iubita sa, cântăreața, era agent secret și, în plus, era... bărbat! Inspirându-se din această poveste de dragoste mai puțin obișnuită, David Henry Hwang a scris piesa de teatru intitulată „**Mr. Butterfly**”. Regizorul David Cronenberg a adaptat-o pentru marele ecran, păstrându-i titlul, dar schimbând numele

Macchio (Kid) și Moriyuki „Pat” Morita în rolul lui **Karate Man**. Ținând cont de succesul filmului, s-au realizat încă două **sequels** — toate cele trei serii aducând studioului un beneficiu de 300 milioane de dolari. Aceasta i-a făcut pe producători să încerce realizarea celei de-a patra serii. S-a ivit însă o „mică” problemă; între timp Ralph Macchio nu prea mai arată a „kid”, anii trecând și peste el. Au trebuit să-i găsească, repede-repede un înlocuitor. Dintre toți, cea mai bună a fost Hilary Awank, o tânără expertă în arte marțiale pe care, spune regizorul Christopher Cain (**Young Guns**), e mai bine să nu o enervezi.

● Sharon Stone și alesul inimii sale, producătorul Bill McDonald

la cererea dv.

3

adrese

Cybill Shepherd
c/o Rogers and Cowan,
10000 Santa Monica Blvd
Los Angeles CA 90067 USA

Bruce Willis
c/o Rogers and Cowan Inc.,
10000 Santa Monica Blvd
Los Angeles CA 90067 USA

Lindsay Wagner
c/o Kathy Bartels, P.O. Box 1014
Maywood, New Jersey 07607, USA

Un tandem scriitor:
Bruce Willis și Cybill
Shepherd (Maddie și David)

Bazarul inimilor Sfa-ri-ma-te

Viitoare foste cupluri

Un scenarist căsătorit se îndrăgostește de soția unui producător. Pentru a scăpa de soț, scenaristul îi prezintă acestuia pe actrița considerată noul sex simbol al Americii. Și cine poate rezista la un sex simbol? Producătorul — om și el — se îndrăgostește nebunește de actrița care, la rândul ei, declară că-l iubește. El se desparte de ea (adică de soție); ea (adică soția) se lasă consolată, de cine altul decât de el (adică de scenarist). El (adică tot scenaristul) își părăsește soția care este bună prietenă cu noua lui amantă, adică soția producătorului. El (producătorul) cere însă divorțul pentru a se căsători cu aleasa inimii, adică ea, actrița, sex simbol!

Nu este vorba de un scenariu așa cum ar părea la prima vedere, sau de vreun test pentru verificarea memoriei, ci de o situație reală în care personajele sunt: Joe Eszterhas — scenaristul la *Flashdance*, *Music Box* și *Basic Instinct*; Bill McDonald, producătorul filmului *Silver* și actrița Sharon Stone pe care o cunoașteți. Planul pus la cale de Eszterhas s-a derulat în timpul filmărilor la *Silver*, în iarna trecută. Stone care „se iubea fugar” (după spusele ei), cu Chris Peters, cântăreț mai tânăr cu 10 ani decât ea, a căzut în cursă, pardon, în brațele lui McDonald. La asta au contribuit și relațiile foarte încordate ale actriței cu partenerul ei William Baldwin. (În paranteză fie spus, William este fratele lui Alec, iubitul lui Kim, iubita lui Mickey, iubitul lui Carré...).

După câteva luni, Sharon declara presa: „Bill și cu mine am hotărât să petrecem restul zilelor împreună”, iar Joe Eszterhas era și el în al nouălea cer: „Niciodată n-am fost mai fericit”. Și, în timp ce Naomi Boca, viitoare-fostă-soție a lui McDonald îl „fericește” pe Eszterhas, Geri, soția scenaristului de mai bine de 25 de ani, încearcă să se consoleze de această dublă trădare a soțului și a celei mai bune prietene. Viitorul-său-fost-soț fiind unul

Don Juan domesticit:
Warren Beatty și soția sa, Annette Bening

dintre cei mai bine plătiți scenariști de la Hollywood, prețurile ei de consolare va fi bineînțeles proporțional cu „pierderea” suferită.

Acest joc al dragostei și întâmplării cu poveștile lui de amor cu tot a făcut parte întotdeauna din decorul hollywoodian, cuplurile făcându-se și desfășurându-se cu o viteză amețitoare. Când Lauren Bacall (19 ani) turna *To Have and Have Not* (A avea și a nu avea) (1944) cu Humphrey Bogart (45 de ani) pasiunea lui pentru fostul manechin cu ochii verzi și picioare superbe îl va „divorța” de cea de-a treia soție, actrița Mayo Méhot și-l va căsători cu Lauren, câștigătoare cu ea la sfârșitul căsătoriei sale. În 1957, Gary Cooper, în ciuda numeroaselor sale aventuri (Carole Lombard, Clara Bow, Ingrid Bergman), nu a divorțat de Veronica Balfe — cu care era căsătorit din 1933. Dar pe când filma *Rebelul* (r. King Vidor — 1949) s-a îndrăgostit nebunește de partenera sa, Patricia Neal. Pentru ea și-a părăsit soția și fiica, dar în 1951, s-a întors spășit, în brațele legitimei sale. „Cântecul său de lebdă” nu putea să dureze. Patricia avea cu 25 de ani mai puțin... Să mai amintim de năvălitosul amor dintre Richard Burton și Elizabeth Taylor izbucnit pe plajă la *Cleopatra* (1963). (vezi

Noul Cinema nr. 3/1993, pag. 22). Amândoi au divorțat (ei, de Sybil Williams, ea, de Eddie Fisher), s-au căsătorit (martie 1964), au divorțat și au refăcut cuplul ca apoi să divorțeze — definitiv de această dată — în 1976. Legendară a rămas însă povestea de dragoste — născută și ea tot pe un platou de filmare — dintre Katharine Hepburn și Spencer Tracy (*Keeper of the Flammes* — George Cukor — 1942). Au turnat de-a lungul timpului nouă filme împreună iar dragostea lor a rămas extracconjugală până la moartea lui Tracy (în 1957) pentru că divorțul, catolic fervent, n-a divorțat niciodată.

Caruselul dragostelor — continuă la Hollywood. Jeff Goldblum cu Laura Dern (s-au cunoscut la *Jurassic Park* și dragostea lor durează deja de... 6 luni); don juan-ul Warren Beatty cumințit de Annette Bening — și devenit rapid tată după filmările la *Bugsy*; Susan Sarandon care, după iubiri fulgerătoare și efemere pentru Richard Gere, Louis Malle, Don Johnson, Christopher Walker, David Bowie, a devenit mama a doi copii și soția lui Tim Robbins cu 12 ani mai tânăr...

La Hollywood prejudecățile au fost aruncate peste bord, deviza pare a fi acum trăiește-ți viața și... amorul!

Doina STĂNESCU

FILM FAX

▶ Martin Scorsese se află în pregătire cu două filme: într-unul acțiunea se petrece la Las Vegas, în lumea cazinourilor, al doilea va fi un film autobiografic.

▶ Christian Slater și Joe Pesci (*Singur acasă — 1 și 2*) filmează, în regia lui Barry Levinson, povestea unui actor gata să facă orice compromis pentru a interpreta un rol. Filmul nu are un titlu definitiv.

▶ Regizorul Curtis Hanson este realizatorul lui *River Wild* — doi ocași evadați iau ostacii pe Meryl Streep și familia ei.

▶ Realizatorul francez Elie Chouraqui a avut premiera cu *Les Marmottes*. Acțiunea filmului se petrece în timpul unei vacanțe de Crăciun, în munte, când o familie numeroasă este blocată într-o cabană din cauza timpului nefavorabil; prilej pentru a constata că, uneori, bucuria poate fi forțată, iar sentimentele cuplurilor de vârste diferite pot duce la un adevărat război. Distribuția este bogată în vedete: Daniel Gélin, Gérard Lanvin, André Dussollier, Jean-Hugues Anglade, Anouk Aimée, Jacqueline Bisset, Marie Trintignant, Anne Roussel.

▶ După fermierul din *Sommerby*, Richard Gere se pare că va fi... cântăreț de operă, într-o adaptare a unui roman polițist — *Serenade* — al lui James M. Cain.

▶ Joel Schumacher, realizatorul *Căderii libere*, ce a stârnit atâtea comentarii în Statele Unite, îl va înlocui pe Tim Burton la cârma celei de-a treia serii a lui *Batman*. Salariul lui Schumacher va fi de 5 milioane de dolari.

Kim Basinger: un nou roman de amor

▶ Eroul lui *Pururea tânăr* (pe ecranele noastre în această lună) Mel Gibson, a început filmările la *Maverick* în regia lui Richard Donner, realizatorul trilogiei *Arma mortală*. Partenerul lui Gibson — Paul Newman.

▶ „Cănele turbat” din *Mad Dog and Glory*, adică Robert De Niro, va fi Enzo Ferrari, creatorul și patronul firmei Ferrari, în biografia filmată pe care o va realiza Michael Mann (*Ultimul mohican* — și el pe ecranele noastre).

▶ Pentru că veni vorba de *Ultimul mohican*, Daniel Day Lewis va fi interpretul principal al filmului intitulat *Two Moons*. Este povestea fiului lui Errol Flynn, Sean, fotoreporter dispărut în timpul războiului din Vietnam.

▶ Echipa seriei *Police Academy* filmează la Moscova un nou episod al aventurilor plătute și neplătute ale elevilor polițiști. Se prevede un succes, pentru că în materie de ganguri mafioate, spun cunoșcătorii, realitatea rusă depășește cu mult ficțiunea.

spot

Marlene în Țara minunilor

„Unde au dispărut toate florile?” se întrebă muzicalul inspirat din viața Marlenei Dietrich prezentat la Berlin. Criticii au fost unanimi în a recunoaște că spectacolul este de-a dreptul o tâmpenie. Parafrazând titlul spectacolului, cronicarul de la Süddeutsche Zeitung din München se întreabă: „Unde a dispărut ieșirea?” Toată lumea e de acord că Marlene merita mai mult decât o poveste banală plină de platitudin și cu un mesaj prea apăsător, chiar dacă frumos — „rasismul este un lucru rău”. Producătorul Friedrich Kurz însă e mulțumit: a vândut deja peste 100 000 de bilete pentru spectacolele următoare.

Dacă viața Marlenei Dietrich este pretextul unui prost spectacol berlinez, „Alice în Țara minunilor” este punctul de plecare al unui musical prezentat la Hamburg. Compozitor — nimeni altul decât Tom Waits, un nume important în muzica rock. Și nu mai puțin în cinema: a jucat în filme de Jim Jarmush, Hector Babenco, Robert Altman sau Francis Ford Coppola (mai poate fi văzut pe ecranele noastre în rolul lui Renfield din *Dracula*), a compus coloana sonoră a unora dintre ele. Spectacolul de la Hamburg nu este însă unul pentru copii, el este descris de autor ca „o poveste de dragoste între Alice și Lewis Carroll”.

Marlene Dietrich merita mai mult decât un musical prost

● În plină glorie, Madonna era invitată lui Michel Drucker pe Coasta de Azur

Din nou Madonna

Madonna vrea să fie mereu în centrul atenției. În timp ce vecii ei prieteni o părăsesc (vezi și nr. 7/93), iar Lenny Kravitz (cel care a compus succesul ei „Justify My Love”) declară: „Cred că e o țară frigidă... Nu-i un muzician, nu-i o cântăreață. Madonna se pricepe de minune să manipuleze presa — asta-i tot talentul ei”, starul a semnat un contract cu canalul de televiziune ABC pentru un serial TV de patru episoade. Serialul, intitulat *Madonna: the Early Years* și programat pentru luna noiembrie, este bazat pe anii de debut ai celei „mai celebre non-blonde din lume”, cum au început să o numească revistele americane.

Producătorul David Geffen i-a fost și el prieten.

Acum însă spune: „Cred că această carte (este vorba despre „Sex”) a fost o gresală catastrofală. Nu pot să-mi închipui o tâmpenie mai mare. N-o să o critic pe Madonna. Cred însă că adesea când oamenii au succes încep să se creadă omnipotenți. Și când încep să crezi că ești atotăstăuitor și atotputernic, Universul pare a conspira pentru a-ți demonstra că nu e așa. Cred că Madonna are o grămadă de farmec și talent, dar nu e un geniu. Și în ultimul an și-a cam dat singură cu firma în cap”. Cartea a fost însă un succes. Așa cum un mare succes l-a constituit și biografia ei, apărută în acest an în limba chineză. A fost un best-seller, la concurența cu biografia lui Mao. Într-o singură săptămână, la Shanghai, s-au vândut peste 5000 de exemplare.

Cinematograful viitorului

V-am mai vorbit despre cinematograful interactiv, în care scenariul se schimbă conform preferințelor spectatorilor. Sloganul său: „Nu vă mulțumiți doar prin a sta în fotolii!”, privitorii sunt invitați să se implice în desfășurarea acțiunii. „I

Am Your Man” este primul exemplu de astfel de cinema, accesibil într-o sală adaptată noului sistem. Un story simplu: o talentată arhitectă descoperă un scandal imobiliar și trebuie să-l dea unui agent FBI o dischetă conținând probele incriminării. Richard, escrocul, va face totul pentru a o împiedica, iar Jack, băiatul bun, o va ajuta. O poveste care cuprinde multe clișee, dar place spectatorului care este invitat cam din două în două minute să voteze, apăsând pe un buton, în funcție de continuarea dorită: care personaj va fi urmat în primele minute? Jack va sări de pe acoperiș, se va speria sau se va transforma într-un vajnic agent FBI? Spectatorii tipă pentru a-i influența pe ceilalți, sar dintr-un scaun în altul pentru a vota de mai multe ori (ceea ce a dus la un nou tip de gimnastică, deja denumită în glumă „interae-robotics”). Voturile sunt numărate electronic și povestea își schimbă cursul în aproximativ zece secunde. Filmul durează douăzeci de minute, dar au fost filmate nouăzeci de minute, stocate pe un disc laser.

Creatorul sistemului este Bob Bejan, director al societății Controlled Entropy. El se compară adesea cu pionierii cinematografului. Exploatând această tehnică pusă la punct de câțiva ani de pionierii video-artei, el a făcut-o accesibilă publicului. După părerea lui, spectatorul adaugă o a treia dimensiune cinematografului. „Nu vreau să distrug cinematograful tradițional, vreau să creez un fel de Disneyland al proximității”.

Spectatorii răspund favorabil; iată ce declară unul dintre ei: „Când mergi la cinema nu poți vorbi. Aici e vorba de o experiență socială, jocul constă și din faptul că împarți totul cu cei din jur”.

În concluzie, se pregătesc aite patru filme: urmarea de la *I Am Your Man*, un desen animat, o comedie muzicală și un film SF. Negocierile cu distribuitorii europeni sunt aproape finalizate. Se preconizează adaptarea unor scaune ginoscopice și apoi combinarea interactivității cu experiența tactilă a realității virtuale. Dar, despre asta, cu un alt prilej.

● Jean-Claude Van Damme alături de regizorul de la care așteaptă totul

John Woo

King Missile îi aduceau un omagiu lui Martin Scorsese, Jean-Claude Van Damme îl omagiază pe John Woo, sub îndrumarea căruia joacă în *Hard Target*, numindu-l „un Martin Scorsese al Asiei”. Regizorul din Hong Kong este la modă nu numai în Asia, ci și în America și Europa. Cinematografele pariziene îl organizează retrospective, iar producătorii americani intenționează să realizeze un remake (în distribuția căruia s-a apără mari stururi), după filmul său *The Killer*, care a avut un imens succes pe piața video. Filmele sale de acțiune sunt admirate pentru secvențele violente care aduc cu un balet al groazei. Intrigile se țin în jurul unui asasin nobil care își caută mântuirea în lupta cu corupția. (*A Better Tomorrow 1 și 2*, *A Bullet in the Head* etc).

Quentin Tarantino, regizorul aclamatului *Reservoir Dogs* este și el un admirator al lui Woo și va scrie scenariul următorului film pe care acesta îl va realiza în America. Iar Van Damme mai spune: „Știe cum să construiască un erou, și publicul îl urmează. L-am întâlnit acum doi ani și pot spune că l-am hăituit, pentru că știu că tipul asta va fi pentru mine ceea ce a fost James Cameron pentru Arnold (Schwarzenegger — n.n.) când a realizat primul *Terminator*”. Fiecare cu Pygmalion-ul său.

Admiratorii lui Martin Scorsese
(membrii grupului rock
King Missile)

Rockerii cinefili

V-am vorbit nu de mult (nr. 6/93) despre legătura dintre cinema și rock. O legătură strânsă, căci dacă adesea regizorii se lasă atrași de rock, nu rare sunt cazurile în care muzicienii se inspiră din lumea filmului. „The Auteurs” este numele unui grup britanic „en vogue”. Nume inspirat de faimoasa polițică des auteurs promovată de cineștii francezi ai Noului Val. „New Wave” se întitulează de altfel și primul lor disc, un omagiu adus regizorilor care cereau control total asupra filmelor pe care le realizează. Muzicienii cer și ei controlul total asupra cântecelor lor, care vorbesc „despre oamenii obișnuiți care vor ceva fermecător care să-i scoată din mizeria cotidiană, ceea ce dorim cu toții” — după cum declară Luke Haines, conducătorul formației. Astfel încât fiecare melodie a lor este o poveste, un fel de scurtmetraj muzical.

Nu departe de ideea lor se află Brett Anderson, leaderul grupului „Suede”, cealaltă formație care domină scena rock britanică. El spune: „Pentru mine viața a fost întotdeauna cinema, chiar și atunci când am stat la casa de bilete. E singura cale de a face ceva.”

„Modul în care înțeleg muzica și mecanismele ei este bazat pe interesul și impresiile mele despre cinema” spune Simon Bonney, fost component al grupului „Crime and the City Solution”. „Abordez muzica într-un mod mult mai vizual decât o persoană care vine dintr-un unghi muzical tradițional”. Asemenea declarații nu ne miră, odată ce ele vin din partea unei persoane care a colaborat la coloana sonoră a două dintre filmele lui Wim Wenders — *Cerul deasupra Berlinului* și *Până la capătul lumii*.

Deși nu au colaborat cu Martin Scorsese, cei de la „King Missile” introduc pe ultimul lor album („Happy Your”), alături de titluri provocatoare precum „Detachable Penis” și o melodie intitulată simplu „Martin Scorsese”. Versurile sună cam așa: „Dacă-l voi întâlni vreodată o să-l apuc de afurisitul ăla de gât, o să-l zgâlțâi și-o să-i spun: „Multumesc, multumesc pentru că faci filme date naibii de bune.”

S-ar părea că traversăm o epocă a rockerilor cinefili.

... și interpreții săi
(Ray Liotta și Lorraine Bracco
în *Băieți buni*)

Nudul și feminismul

Cititoarele revistei americane „Glamour” au decis: prea multe filme cu nuduri feminine și prea puține cu nuduri masculine în filmele hollywoodiene. Revista a realizat un sondaj printre cititoarele sale (abonata tipică: funcționară, necăsătorită, în jur de treizeci de ani). Au fost primite 2009 răspunsuri. Cea mai mare parte au adăugat chestionarului completat și observații personale. Doar 1,86% consideră că sunt destui bărbați goi în filme. „Cred că sunt mai multe femei dezbrăcate pentru că cei mai mulți regizori sunt bărbați. Și, evident, ei se simt stânjeniți în fața unui bărbat gol” — scrie o cititoare.

50% din spectatoarele sunt gata să meargă la film dacă pe ecran se dezbracă un bărbat. 27% răspund că depinde de actor. „Dacă Dan Aykroyd apare gol nu o să mă duc în nici un caz să văd filmul. Dar dacă e vorba de Brad Pitt, o să mă grăbesc să nu-l pierd”. Se pare, de altfel, că Brad Pitt reprezintă unul dintre nudurile cele mai dorite de spectatoarele americane. Vă promiteam că vom mai vorbi despre feminismul

P.C. (v. nr. 8/93). Iată că 67% dintre cititoare găsesc că preponderanța nudului feminin este jignitoare pentru imaginea femeii, întâlnind astfel în idei pe activiste feminismului. 85% consideră că de cele mai multe ori goliciunea este absolut gratuită, iar 42% cred că se creează astfel un standard imposibil de atins de femeia obișnuită. „După aceea avem impresia că cele mai multe dintre noi suntem bulimice sau rahitice”, comentează o cititoare.

Nu putea să lipsească un atac la adresa lui Sharon Stone: „Cu atâtea actrițe de prima mână, de ce Hollywoodul o privilegiază pe aceasta, al cărui unic talent este să se dezbrace?”

Producătorii vor trebui să țină seama de părerea acestora, dat fiind că majoritatea sondajelor indică faptul că femeile necăsătorite în jur de treizeci de ani constituie grupul cel mai cinefil al Americii: „E timpul ca filmul să înceapă să ne satisfacă simțurile precum înainte îndeplinea fanteziile erotice ale bărbaților” declară Nicole Green, purtătoarea de cuvânt a revistei.

Brad Pitt încă îmbrăcat și Marceia Waterstein, cea care a preluat ștafeta de la Sylvia Kristel pentru *Emmanuelle*

Tinerii și delictele

Cum privesc tinerii britanici lumea în care trăiesc? Aceasta a fost tema unui sondaj Gallup. Deși trăiesc într-o lume care se confruntă cu multe probleme, ei sunt totuși optimiști: 85% cred că și ei vor cumpăra o casă, 82% că vor fi fericiți, 72% că vor fi promovați în posturi importante, 44% că se vor îmbogăți. Și totuși...

Întrebați dacă au vreo cunoștință de vârsta lor care a comis o infracțiune, 8% recunosc faptul că știu pe cineva care a comis un viol, 33% pe cineva care a comis un jaf, 39% care a furat o mașină, 67% care a furat din magazine, 72% care a avut relații sexuale înainte de 16 ani, 74% care s-au drogat.

Și iată că ajungem și la cinema: 93% declară că au văzut filme interzise minorilor. Sexul pe ecran este ceva normal pentru ei, așa că doar 11% dezaprobă vizionarea de către persoane sub 18 ani a filmelor pornografice, 23% sunt de acord cu acest lucru, iar 66% declară că puțin le pasă. Așa că nu ne miră dacă procentul celor care nu sunt de acord cu relațiile sexuale sub 16 ani este de 31%, în timp ce nepăsătorii sunt 55%, iar cei cu totul de acord cu aceasta reprezintă 14% din cei chestionați. 20% din totalul celor chestionați cred că e foarte probabil că vor fi violați (în rândul fetelor procentul crește la 34%); 6% cred că nu există vreo șansă ca acest lucru să se producă (fetele cred în proporție de 41% că nu vor fi victimele unei agresiuni sexuale).

Dar dacă există toată înțelegerea pentru filmele cu mai mult sau mai puțin sex, iată că 44% sunt de acord cu reducerea secvențelor violente pe micul ecran. Surprinzător — nu? — după cele prezentate mai sus. Probabil că violența din viață le este de ajuns.

spot

propunerii pentru o

video CINEMATECA românească

● Mircea Diaconu și Ursula Nussbächer
protagoniștii episodului din **Nunta de piatră**
regizat de Dan Pița

Mircea Veroiu — Dan Pița
și plăcerea de a face cinema

Nunta de piatră și Duhul aurului sunt două titluri care revin aproape automat în orice rememorare a performanțelor cinematografului românesc și se înțelege că ele nu pot lipsi nici din această selecție preliminară — la nivel subiectiv-estetic, cu un număr minim de pelicule ce s-ar cuveni trase, în primă urgență, pe casete video.

Revizionate după două decenii de la premierele lor (întârziate, datorită acuzelor de „estetism”, respectiv în 1973 și 1974), cele două filme trec cu bine examenul timpului — sigur mai bine decât unele lung-metraje de care ne-am ocupat în numerele anterioare. Se știe, ele sunt formate, fiecare, din câte două mediu-metraje și prin aceasta marchează noua treaptă și noua vârstă a cinematografului românesc, care atinse în anii '50 și '60 nivelul compoziției „fără fisură” numai în spațiile restrânse ale scurt-metrajelor lui Jean Georgescu, Iulian Mișu — Manole Marcus, Gopo, Savel Stoiopul (acesta din urmă episodice în filmul în patru părți **Anotimpuri**).

Mircea Veroiu și Dan Pița — deocamdată îi citez în ordinea în care ei au convenit să-și juxtapună, din motive dramaturgice, cele patru mediu-metraje „Fefelega” și „La o nuntă” în **Nunta de Piatră**, „Mărza” și „Lada” în **Duhul aurului** — reușesc dealfel acum, prin aceste producții de debut (dacă excepțăm filmele lor de diplomă), propriile lor capodopere: paradoxal sau nu, ele vor fi evident depășite, în multe registre, de lung-metrajele turnate ulterior, dar nu și la capitelele omogenității desăvârșite și pregnanței revelatorii ce ne-au fascinat la începutul deceniului VIII și ne încântă încă în al X-lea.

Cred că aș putea risca afirmația că cele două filme care sunt de fapt patru, inspirate de schițe de Ion Gărbiceanu, reprezintă stația-pilot a cinematografului românesc din acest secol, în căutarea respirației definitorii a lung-metrajului. Fiindcă suntem în punctul maxim al travaliului de recuperare a timpului pierdut și de anvizajare a celui viitor, în dublul efort de întoarcere la sursele artei ecranului, la fotografie și fotonie (în cadruplul sens stabilizat de Delluc: decor, lumină, ritm, mască) și de defri-

sare a căilor modernității și post-modernului, cu acel „miracol al ritmului în același timp vizibil și audibil”, cum numea Elie Faure visul tuturor cineaștilor.

Racordul vizibil imediat e cu precedesorii de care ne-am ocupat în numerele anterioare, Savel Stoiopul și Mircea Săucan, deși filiațiile de adâncime pot fi mai degrabă Victor Iliu, Liviu Ciuleș sau Mișu—Marcus — chiar prin oscilațiile acestor citări văzându-se că suntem în fața primilor cineaști români ce s-ar putea revendica de la conștiința unei școli proprii de artă. În **Nunta de piatră** și **Duhul aurului** nu mai avem de a face cu demonstrarea unui anume timp istoric sau cu o tipologie caracterială, întrucât, spre deosebire de un Savel Stoiopul sau Mircea Săucan, noi veniți ridică exegeza socialului, ca și stilizările la o „altitudine arhetipală”. În loc de epica unor „anotimpuri” sau „meandre” existențiale comune, marcate de dezbuzare și diluție, ei ne fixează într-un ev parcă atemporal al celei mai crunte, dar perfide, surde, aproape resemnate

● Leopoldina Bălanuță,
de neuitat în **Fefelega**,
episodul semnat de Mircea Veroiu

VIDEO GHID

ALICE

Titlul original: Alice; **Producție:** SUA, 1991, Orion Pictures; **Durată:** 106'; **Regia și scenariul:** Woody Allen; **Imaginea:** Carlo Di Palma; **Cu:** Mia Farrow, Joe Mantegna, William Hurt, June Squibb, Marceline Hugot.

Subiectul: Pe tonul umoristic atât de tipic lui Woody Allen filmul face portretul unei femei ce traversează o criză de identitate. Prospera și liniștită ei viață de familie nu o fereste pe protagonistă de frustrări și de sentimentul acut al pierderii iluziilor. Obsesia americană a psihanalizei și snobismul mediilor intelectuale new-yorkeze devin din nou ținta ironiei cineastului.

Autorul: Născut în 1935, Wo-

● Al Pacino,
pragmatic în
Glengarry Glen Ross

ody Allen este regizorul american cel mai reprezentativ pentru filmul de autor în anii '70—'80. Opera sa de admirabilă coerență cuprinde titluri ca: **La banii și fugi** (1969), **Banane** (1971). Tot ce vreți să știți despre sex dar nu îndră-

● Mia Farrow,
romantică în **Alice**

niți să întrebați (1972), **Dragoste și moarte** (1975), **Annie Hall** (1977), **Manhattan** (1979), **Amintiri din praf de stele** (1980), **Zelig** (1983), **Trandafirul roșu din Cairo** (1985), **Crime și delict** (1989), **Umbre și ceață** (1991), **Soți și neveste** (1992).

**NU FĂRĂ
FIICA MEA**

Titlul original: Not Without My Daughter; **Producție:** SUA, 1990, Pathe Entertainment, Utland Production; **Durată:** 116'; **Regia:** Brian Gilbert; **Scenariul:** David Rintels după romanul lui Betty Mahmoody; **Imaginea:** Peter Hannan; **Cu:** Sally Field, Alfred Molina, Sheila Rosenthal, Roshan Seth.

Subiectul: Inspirat dintr-un caz real (al lui Betty Mahmoody), filmul, ca și romanul din care-și trage substanța, este povestea unei americane căsătorită cu un iranian. Plecată împreună cu soțul și fiica ei să-și viziteze rudele din Iran, protagonistă devine prizoniera unei familii cuprinse de fanatism religios. Evadarea femeii și fetei din casa fundamentalistilor islamici și revenirea în țară ocazionaază momente de suspense prelungi.

Autorul: Absolvent al Institu-

tului National Film School din Los Angeles, Brian Gilbert debutează cu acest film.

**GLENGARRY
GLEN ROSS**

Titlul original: Glengarry Glen Ross; **Producție:** SUA, 1992, Zupnik Enterprises; **Regia:** James Foley; **Scenariul:** David Mamet; **Imaginea:** Juan Ruiz Anchia; **Cu:** Al Pacino, Jack Lemmon, Alec Baldwin, Ed Harris, Jonathan Pryce.

Subiectul: O competiție internă între lucrătorii unei agenții imobiliare aflată în dificultate, opune două moduri diferite de a cuceri noi clienți. Cei de modă veche, politicoși și scrupuloși, vor fi marginalizați de tinerii agresivi și cinici. Un recital actoricesc avându-i ca protagoniști pe Al Pacino și Jack Lemmon. **Autorul:** Afirmat ca autor de scurt metraje, James Foley a mai regizat filmul cu Madonna **Cine este fata aceasta?** (1987), **After Dark My Sweet** (1990) și un episod din **Twin Peaks**.

DE ULTIMĂ ORĂ

- **Picnina** de Jacques Deray: în sfârșit, în ediție video, filmul-cult (din 1968) al admiratorilor unui cuplu legendar: Alain Delon-Romy Schneider.
- **Femei în pragul unei crize de nervi** de Pedro Almodovar, comedia excentrică și melancolică a unuia dintre cei mai importanți cineaști spanioli, cu vulcanica actriță Carmen Maura în rolul principal.

și chiar rafinate dezumanizări. Înainte de toate, ei definesc un spațiu uman și geografic unic, aparent exotic, dar de fapt proximal, descoperit în perimetrul Munților Apuseni, în jurul localității mi-niere Roșia Montană, unde au avut loc toate filmările.

Nu numai prin inseratul didactic-sociologicizant pus și, probabil, împus de culturii dictaturii în fruntea primului film (cu privire la efectele nefaste ale aurului și banilor), dar și prin sensul direct și de suprafață al celor două filme, ele frizează un anume tezism, care vine din proza moralistă a clasicilor ardeleni (mai ales în episoadele „Fefelega” și „Mărza” ale lui Mircea Veroiu) și țin de o dramaturgie mai sumară, cu respirația scurtă a schitei, unei artificioasă (de pildă în al doilea episod al lui Dan Pița, *Lada*). Altele sunt părțile tari ale acestei duble opere, unitare indeosebi prin faptul că cei doi cineaști, lucrând separat ca realizatori episoadelor lor, au elaborat împreună întreaga partitură scenaristică, drept adaptatori artistici autonomi ai prozelor originare. E de fapt, o tetralogie cinematografică în miniatură, în care primează plăcerea de a face cinema, în varianta ei cea mai nobilă și cu o umitoare asurare a libertății utilizării tuturor mijloacelor specifice. Nu numai în înțelesul deloc minor al „forme” și „expresiei”, ci pornind de la structurile scenaristice, cu ușoară speculare a leit-motivelor, a articulațiilor și socurilor, cu știința dilatării timpului și repetitivității gesturilor, aparițiilor și ritualurilor umane: travaliu degradat și incultură omului în mineral și mecanic („Fefelega”), petrecerea silnică, cu evadarea sardonică în fantasm sau umor macabru („La o nunta” și „Lada”), coborârea în bolgia crimei plătite („Mărza”).

Cumva introvertit, ca Victor Iliu — Mircea Veroiu, respectiv extrovertit, ca Liviu Ciulei — Dan Pița, cei doi autori au fost și inspiratorii excepționaliilor lor colaboratori. Din strălucita noastră școală de operatori — Iosif Demian, avându-i episodice printre secunzi pe Călin Ghibu și Florin Mihăilescu. Apoi scenograful Radu Boruzescu și Helmuth Stürmmer, regretatul baladist Dorin Liviu Zaharia. Și iată că a trebuit să-i lăsăm la urmă pe marii actori, cu surplusul de ingratitudine de a cita doar câte unul din fiecare episod: Leopoldina Bălanuță, Mircea Diaconu, Eliza Petreșcu, Ernest Maftei.

Valerian SAVA

Un cuplu legendar: Romy Schneider și Alain Delon, parteneri în *Piscina*

SPIRITUL VREMI

Noaptea conștiinței naște și monștri de nylon

Efectul Spielberg: DINOZAUROMANIA

Aproape că nu există, la ora de față, publicație sau emisiune de radio sau TV, în lume, care, într-un fel sau altul, să nu pome-nească, să nu se ocupe de **Jurassic Park** al lui Steven Spielberg, nu numai de film dar mai ales de psihoză care s-a născut. S-a vorbit și s-a scris despre un sindrom, ba chiar despre „un mare vis jurassic”. Și totuși fenomenul nu este nou. „Orice spaimă — afirmă comentatorul englez Peter Wollen — se bazează pe reverența a ceea ce fusese reprimat, refutat în conștiințe, ceva ce ar fi trebuit să rămână îngropat.”

Jurassic Park — ca valoarea estetică, poate atrage sumedenie de aprecieri care s-ar înscrie într-o paletă cuprinzând de la fani la detractori și cred că este firesc să se petreacă astfel cu un film-test, cum așa fi înclinat să-l consider — **Jurassic**, așadar, se înscrie într-o manifestare ciclică de exprimare a spaimii colective, chiar a unei premoniții. (Să nu uităm că expresionismul, în filmul german al deceniului trei și începutul celui de-al patrulea al acestui secol, anunța un sindrom social grav și că Frankenstein era vedeta — horror în ajunul celui de-al doilea război mondial).

Există desigur un plan psiho-social care ar explica ivirea și cultivarea sentimentului de groază, al angoasei, după cum există și un plan al concretului ce dublează aventura ficțiunii, inventivita-

tea artistului liber de orice constrângere reală. La Spielberg se produce, pe cât se pare, o dizolvare a celor două planuri într-un fel de **veracitate paleontologică**, fantezia creând situațiile, story-ul în care evoluează niște făpturi din mezozoic (adică de acum circa 60 de milioane de ani). Ele se mișcă însă și „există” aievea acționate electronic, spre groază, dar și spre bucuria atât a copiilor cât și a părinților lor. Spielberg reia de fapt un fel de cult al dinozaurului care a mai provocat o modă, în secolul al XIX-lea, și — cum se afirmă — de la **Metroplitis** încoace știm că tehnologia scăpată de sub control este strâns asociată cu sexualitatea ieșită de sub control, două forme deosebit de angoasante ale dezordinii.

Ceea ce nu trebuie să neglijăm este, cred, faptul că **Jurassic Park**, cu tot ceea ce i se atribuie, cu tot ce generează ca psihoză de masă, cu tot ce provoacă sau favorizează adiacent — și mă refer fără întârziere la o industrializare a spaimii apărută și întreținută în dăra lăsată de manifestarea artistică — constituie fenomenul actual ce se înscrie într-un lanț al galeriei monștrilor de film, al groazii și angoaselor pe care filmul le-a semnalat periodic. El a intuit momentul, datorită sensibilității artistului, aplombului lui dramatic, prezentimentului unei evoluții care în conștiința sa apar înainte ca ele să se manifeste în realitatea socială. Pe toate acestea, filmul le-a surprins și le-a și descris în centenara lui istorie. Toți **rankenstel-**

nii, King-kongii, Doctorii X dar și **Păsările lui Hitchcock, toate Fălcile, toți Vampirii și Vampirele** atât de la moda și astăzi ca și altădată, și atât de „gustați” (termenul mi se pare că se poate de potrivit) se înscriu într-un anume infantilism. Toată această galerie de vedete ale groazii alcătuiesc un capitol pe care esteticienii îl privesc dintr-un unghi iar psiho-sociologii din altul.

Filmul **Jurassic Park** va fi văzut, sper, și pe marele ecran nu numai pe videocasetele care circulă deja. Aceasta mă determină să nu abordez latura strict artistică și să mă oprise asupra unui fenomen secundar dar nu secundar care depășește la ora de față pe cel artistic: frenezia industrialoasă **Jurassic Park**. Spielberg însuși nu este străin de această evoluție căci odată creată galeria personajelor paleontologice destinate filmului sau și odată aflat în fața monștrilor preistorici, el s-a gândit să nu-i îngroape odată cu cariera filmului sau pe ecrane ci să-i lase amintire vie și concretă prin casele spectatorilor. S-a ocupat și a supravegheat așadar acordarea drepturilor de reproducere la scară industrială a lumii insolite și jurassice cu titlul de „souvenirs” (incepând cu zece dolari bucata), pentru fericirea celor mici și a celor mari. La originea modelului jurassic din raioanele cu jucării ale magazinelor se află tot Spielberg. El este cel care a dorit ca miile de fiare apocaliptice pentru care lumea a prins simpatie — dinozauri, tiranozauri, stegozauri etc., toată această lume ce se mișcă parcă sub impulsul vieții, dar sunt acționate electronic, — să patrundă în viața cotidiană. Ele se mișcă de-adevăratelea, fabricate, între alții de firma Kenner (care a folosit chiar prototipurile create pentru film și muzeele respective). Și lucrurile au căpătat amploare odată cu drepturile de autor și de cedare a licenței de reproducere. S-au vândut și se vând în continuare articole de sezon, slipuri cu motive jurassice, tot felul de centuri și cordoane, tatuaje, perii de dinți electrice ornamentate jurassic dar și bomboane jurassic, „ouă de dino” (adică de dinozaur) care sunt produse în ritmul de 100 de tone pe zi, postere cu dinozauri (s-au vândut, afirmă presa, un milion de exemplare numai în această vară), mai multe hoteluri „Choice” din Statele Unite au adoptat mascote preistorice numite acum „Choice-service”. Și toată lumea se roagă ca moda să dureze măcar până la Crăciun când se așteaptă un nou seism hollywoodian: un film cu Schwarzenegger cu un „last action hero”, un film populat nu de dinozauri ci de niște atletici și simpatici umanoizi pentru care nu există obstacol pe lumea asta.

Și așa trece omenirea din șoc în anti-șoc, ciclic. Simpatice, nu-i așa?

Mircea ALEXANDRESCU

E D I T U R A

noii CINEMA

Echipea redacțională

Director — Redactor șef
Adina Darlan

Redactor șef adjunct: Dana Duma. Secretar general de redacție:
Ioana Stătie. Publicist comentator: Irina Coroiu. Redactor de rubrică:
Doina Stănescu. Redactori: Lucian Georgescu, Rolland Man.
Fotoreporter: Victor Stroe.

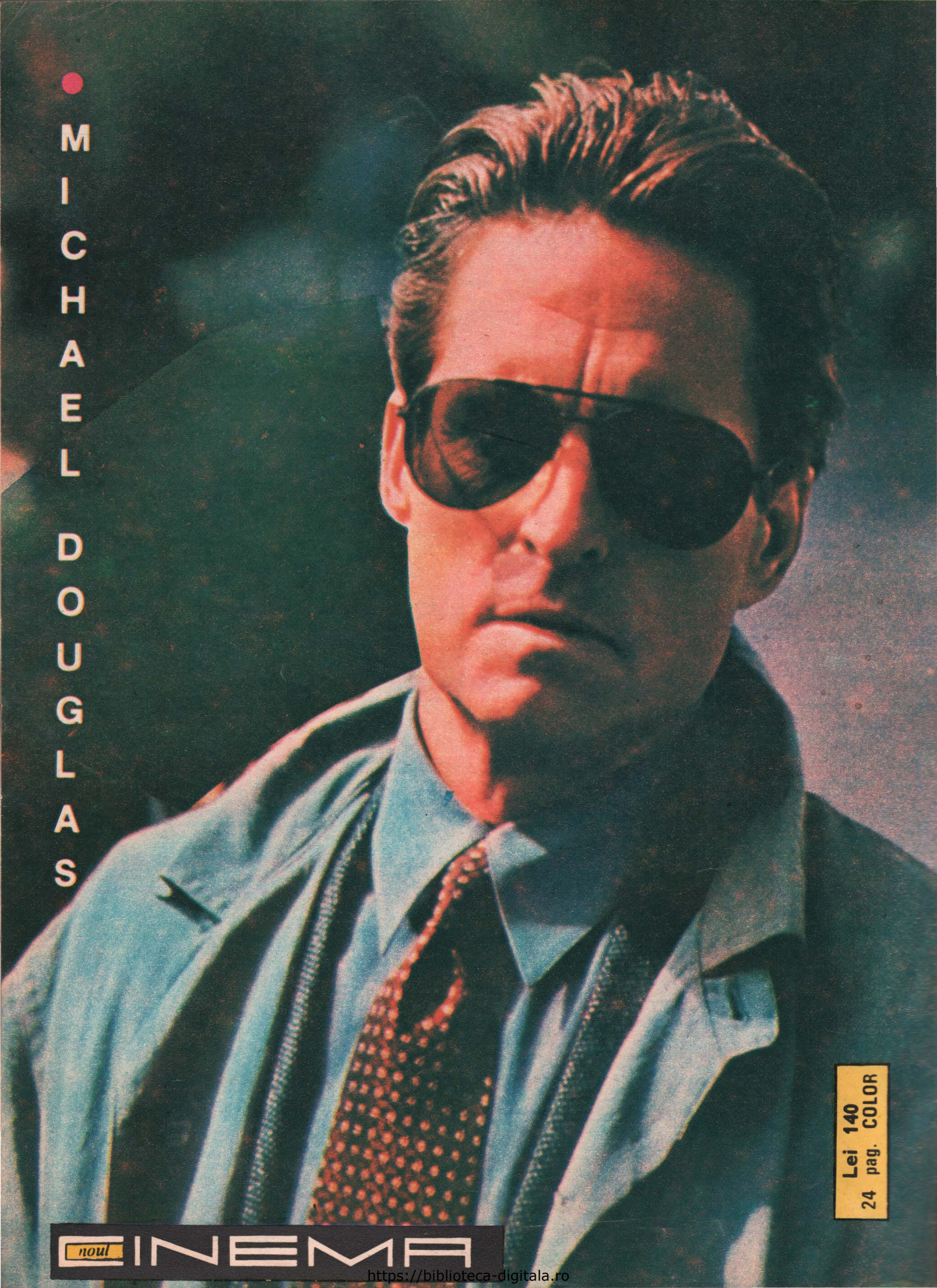
Societatea Comercială S.R.L. Sentința civilă nr. 3087/SC Judecătoria Sect. 1
București, 21 Iulie 1992, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului cu
nr. J 40/19554/1992 din 24.07.1992. ISSN 1220 — 1200

Redacție: Piața Presei Libere nr. 1 București, tel. 617.38.71

Regia autonomă a imprimeriilor „Imprimeria Coreali”, București

Abonamentele din țară se pot face prin Oficiile poștale, Catalog Presă
1993, editat de RODIPET, poziția 4070: 3 luni — 300 lei; 6 luni — 600 lei; 12
luni — 1200 lei. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A. P.O.
Box 33—57, telex 11995, 11034; FAX 617.55.54; 618.56.73. București, Piața
Presei Libere nr. 1. sect. I, București.

●
M
I
C
H
A
E
L
D
O
U
G
L
A
S

Lei 140
24 pag. COLOR